

అమృతము

312/33

వ త్రి ది న ము వ్ర క టి ం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ ఫి బ్ర వరి నెల 21-వ తేది గురువారము

No. 270

విభవనామ సంవత్సర మాఖమాస శుద్ధ త్రయోదశి

నందిక ౨౭౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
వృత్తములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బావును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన కఠిరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

వంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో
6, 7-తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
శీక
109, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి.

1929

అమృతాంజనము డిపో వారి

1929

అందమైన రంగుల క్యాలెండరు

ప్రసిద్ధిచెందిన చిత్రకారులచే వ్రాయబడిన
వేణుగోపాలు, రాధాకృష్ణ, మహాత్మాగాంధీ

ప్రతివర్ణచిత్రకటములు గలవి.

క్యాలెండరు 1-కి 0-2-0, 12-కి రు 1-4-0, 100-కి రు 9-12-0.

చిన్న పైజా

రాధాకృష్ణుడు, మహాత్మాగాంధీ, బాలనుబ్రహ్మణ్యం

క్యాలెండరు 1-కి 0-1-0, 12-కి రు 0-8-0, 100-కి రు. 3-8-0.

ప్యాకింగు, పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బొంబాయి - అమృతాంజనము డిపో - మదరాసు.

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

“మక్స్వీసీ” గారు వ్రాసిన స్వాతంత్ర్యలక్షణములు అను ఆంగ్లగ్రంథమునకు అనువాదము.

దేశభక్తి గలవా రందరు తప్పక చదువవలసిన అపూర్వ ప్రచురణము.

తపా ఖర్చు ప్రత్యేకము

వెల ప్రతి 1-కి రు 1-0-0.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మద్రాసు.

వెలువడినది! నూతనముగా!!

పేక్స్వియర్సు ఒకెల్లో అను

విషాద విజయ సేన

(నవరసభరితముగ రి ఆంకముల నవిన శాలకము)

గ్రంథకర్త - కిర్తి శేఖరులు బ్రి. శ్రీ. వీరుభట్ల సవాళిన
రావుగారు, యీ శాటకము పేక్స్వియర్సు కవివ్రాసిన (ఒకెల్లో)
శాటకమున కనువాదముగా గ్రంథకర్తగారికి గల రంగ
స్థలానుభవమునబట్టి రసవంతముగ పాత్రపోషణముతో, మృదు
మధురపద లాలిత్యములతో, ముద్దులూలుకు పద్యములతో,
మచ్చటగు శృంగారరసములతో, ప్రదర్శనయోగ్యముగను, పఠన
యోగ్యముగను రచియింపబడినది. పండితపాదులు తెల్ల
రీశాటక మొకసారి శ్రవణానందముగ జదివి యానందింపును.
కొలది ప్రతులు మాత్రమే గలవు. త్వరతడుడు, ఆలస్య
మాతాభంగము. వెల ప్రతి 1 కి రు 1-0-0 మాత్రమే, పోస్టు
ఖర్చులు కొనువారివే. వలయువారు:-

వీరుభట్ల భాస్కరరావుగారు,
174 జనకాధరపురం, కాకినాడ, అనివ్రాయుడు

ఆయుర్వేదాషధ రత్నా కరము

(ద్వితీయ ముద్రణము)

చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

అంధ్రప్రదేశ్విరత్నావళి రు. 2, భస్మపూరిత రు. 1
(35) వాక్యము ప్రకారము కృతము - డి. వి. రెండవది.

మీకు ఇది తెలుసుకో

కొంతయింక వెలుతుకలన కాళ్ళెరముగ వెలువెక్కుడ
లేయను. బుడి రు. 8. ఈనెల ఆఖరు వచ్చు. రు. 2-0-0 మా
త్రం. -భస్మరత్నాకరము, వాయునిదర్శి, శేటశాలివాహనుడు.

రాజప్రతినిధిగారి ఉపన్యాసము

“బహిష్కరణోద్యమమువలన సయిమునుస్థులు విచారణకు భంగము కలుగుచున్నది”

లండను టైముస్ వ్యాసము

గతజనవరి 31 తేదీన జరిగిన లండను టైముస్ ప్రతినిధిగారి ఉపన్యాసము అనుబంధము లండను టైముస్ వ్యాసము.

భారత సామ్రాజ్యముయొక్క రాజకీయ, ఆర్థికాభివృద్ధి గురించి గౌరవనీయ అందరూ గూడ భారతదేశమునకు తెలియజేయు సామర్థ్యముగల రాజప్రతినిధిగారు గావించిన ఉపన్యాసమును శ్రద్ధతో గమనించవలెను. ఈ ఉపన్యాసమునందు భారతదేశమునకు, భారతదేశమునకు సంబంధించిన భారతదేశ కీర్తిసమిష్టి లోకముల విశ్వాసముతో విచారించబడియున్నది. దైవికములను గురించి నూతనగా చెప్పబడినది. ఆఫ్ఘనిస్తాన్ నుండి ప్రస్తుతపరిస్థితులనుగూర్చి రాజప్రతినిధిగారు ప్రత్యేకముగా చెప్పిన అండు (బ్రిటీషు భారతప్రభుత్వముల వైఖరిని స్పష్టించిరి. యూరపుఖండ వత్రికానిర్వాహకులు ఈ దివ్యమైన బోలీ విక్రము గావించిరి (ప్రభుత్వములను, రాజప్రతినిధిగారు గావించిన ప్రసంగమునకుడ చదువవలెను. ఇర్విన్ ప్రభుగారి ప్రసంగమునందు ముఖ్య భాగము భారతదేశ రాజకీయ, ఆర్థికసమస్యలకు సంబంధించియున్నది. ఇది. భారతదేశమునకు చాలముఖ్యమైనది. ప్రస్తుతభారతదేశము 50 ఏండ్ల క్రిందటి భారతదేశమునకు విభిన్నమైనది. సంబంధములకు లోకమునకు నొంటిగ నుండినది. దీనికిని ఇతరదేశములకును రాజకీయములను, వర్తకవ్యాపారములను వలనను దీనిని సంబంధము కలిగియున్నది. ఇట్లు భూభారతముగ భారతదేశ కార్యకాండోద్యమముగాని, కార్యకర్తలకు యజమానులను మధ్యగల సంబంధములనుగాని ప్రపంచ పరిస్థితులతో సంబంధములేక యే విచారించుట కవకాశములేదు. గత సంవత్సరమున రాజకీయ, సాంఘికాంధోద్యమముల ప్రారంభించబడినది. మూడవ ఇంటర్నేషనల్ అనుపేరుగల రష్యాలో వియుక్త ప్రభుత్వములను భారతదేశమునకును కార్యకర్తలకు ఉత్తమముగా చేసిరి. ధనసాహాయ్యము చేసిరి. కార్యకాండోద్యమము, ప్రోత్సాహపరిచిరి. అసహాయోద్యమమును అణిచివేసిరి. జాతీయోద్యమమును హిందూ రాజకీయవాదులు తిరిగి ప్రారంభించిరి.

1919 సంవత్సరపు సంస్కరణ తెలుల పనిచేసినవో విచారించుటకు నియమించబడిన బ్రిటీషుపార్లమెంటు కమిషను నొక యాధారముగా చేసిరి. భారతరాజకీయ తత్వములలో ననేకములు అందోద్యమ ప్రారంభించెను. సైమునుస్థులు విచారణకు బహిష్కరణోద్యమమువలన భంగము కలుగుచున్నది. ఈ బహిష్కరణోద్యమము అభ్యుదయ ప్రభుత్వకారమును ధిక్కరించునట్టిదిగా మారుచున్నది. స్వరాజ్యతత్వమువారిలో కొలదినుండి సంతృప్తినికల్పించుచున్నది. జాతీయోద్యమములలో కొందరు విదేశీ ప్రచారములను నెట్టి భాషలో వ్రాయలేదు. కార్యకాండోద్యమమును రాజకీయాంధోద్యమమునకు నెట్టిసంబంధమును లేదు. జాతీయోద్యమములను చైనాదేశపురైతముల గురించినను, సేర్వకొనియుండలేదు. ఈరెండు అందోద్యమముల విషయమునను రాజప్రతినిధిగారు తమ యజమాన్యమునందు కొంతవరకు చెప్పిరి. భారత రాజకీయవాదులకు సయిమునుస్థులను గలగిన భావములనుగూడ పేరుగమనించిరి.

భారత రాజకీయవాదుల బహిష్కరణములకు అనేక కారణములు కలవు. బ్రిటీషువారి యుద్ధేతములనుండి అనుమానము దీని కొక కారణము. ఇటువంటి అనుమానము లోచనమునుగూడ ఇర్విన్ ప్రభుగారు చెప్పిరి. బహిష్కరణములను రాజకీయసమస్యలు కల్పించినవి. సయిమునుస్థులు ఇట్టి అనుమానముల కేతనములను పంపుచేయును. అట్టి కేతనములను ప్రమాదమునకును. అని రాజప్రతినిధిగారు నూచించిరి. ఇట్టి భారతజాతీయ కాంగ్రెసులో ఒకసంవత్సరము గడువునకు పరిమితమైంది. తీర్మానము ఆమోదించబడుట యే అనుమానము తెట్టి అకాంతిని పీడితే తనోపుటకు కారణమును ఒక ఉదాహరణగా గైకొనియున్నది. భారతీయుల యభిప్రాయములను తెల్పనేయక, భారతదేశరాజ్యమునకు తనయిచ్చినట్లు చరిత్రగారిను నుద్దేశమును పార్లమెంటు కలిగియున్నది. నిరధారముగా నిందించు భారతీయరాజకీయ తత్వములలో కొందరి కనిపింపకున్నందున గావించి, భారతజాతీయ కాంగ్రెసు తన తీర్మానములను ఇంటిరియర్ పార్లమెంటునకు ముకావలెనని యెంచుచున్నది. అట్టికేటి ఇర్విన్ ప్రభుగారు నుడివినటులు పార్లమెంటు ఇతరుల నిర్ణయములను రిజెక్టు చేసి ఒకరికొకరుగా మారును. ఈ విధముల ననుబించినవో

అభివృద్ధికలగినవని స్పష్టముగానున్నది. తీర్మానము ననుబంధించి టైముస్ ప్రభుగారు గావించిన ఉపన్యాసము, పార్లమెంటు నిరూపించినవో కానో లండనుమునకు గడంబులను ప్రమాదములనుగూడ రాజప్రతినిధిగారు తలకినటుల నెట్టి ప్రభుత్వమైనను అట్టికానో లండనుమునకు పరిమితమైంది. రాజప్రతినిధిగారు ముందరింపున వలన కొందరు భారతరాజకీయవాదులు తమకు సైమునుస్థులను నెడలగల యభిప్రాయములను మార్చుకొనవలెను. ఇర్విన్ ప్రభుగారు వ్యాసములను, గౌరవమును వారిప్రసంగముయొక్క విలువను ఇనుమడించజేయుచున్నది. పూర్వము రాజకీయాభివృద్ధి కలగజేయుట నొక భాగము. కొక భాగము. అంతవరకు తోడ్పడగల దో అంతవరకు బ్రిటీషువారు భారతదేశమునకు తోడ్పడెదననియు, బ్రిటీషువారు భారతదేశమునకు గావించిన వాగ్దానములను పరిమితమై యిదివరకు ప్రసరించినదియు, యిటుపైనిగూడ నటులే ప్రసరించెదననియు, బ్రిటీషువారు గావించిన వాగ్దానములను వారి భంగపరుపదలవికొన్నవో తన యాగాడు భారతదేశమున నుండియుండరనియు రాజప్రతినిధిగారు స్పష్టముగాచెప్పిరి. రాజప్రతినిధిగారు మునుపటి భారతీయరాజకీయ లెంత యభ్యుదయను నీతివంతులను భారతరాజకీయతత్వములను పరిమితమైయున్నది. వారు వ్యాసములతో తోడ్పడవలెననియున్నది. అట్టివారు నిజరూపిని స్పష్టించిరి. అని పిలువబడుచున్నది. రెండవతత్వమువారి యభిప్రాయములనుగూడ విచారించవలెననియు, మితవాదత్వము నూచించుచున్నది. సయిమునుస్థుల విచారణమునందు తోడ్పడకుండుటయొక్క తీర్మానములను రాజకీయముగా నది చాలచదువనది.

అభివృద్ధిపై నాధారపడియున్న అసహాయోద్యమ భావములను సయిమునుస్థులమునకు భారత కానసంధియొక్క భావములను కొంతవరకు మార్చుచున్నది. విదేశసాంఘిక ప్రతినిధులను నిర్బంధించి దేశమునందు నెడలగొట్టుట వద్దేశించబడిన ప్రజాతత్వములను భారతకానసంధిలో సభాభ్యుదయకాన్సింగ్ వోటుతో నోడించజేయుటయే దీనికి నిదర్శనము. అట్లు యిప్పుడు తిరిగి ప్రపంచమునందు ఇది యిప్పుడు

దామోదించబడునని చెప్పుటకు తగిన కారణములు కలవు. కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతము కొన్ని సెద్దపట్టుములందు మాత్రమే ప్రబోధించబడుచున్నది. అట్టి ప్రబోధములలో నిది యకాంతిని, కొట్టాలకును పోతులకును, వర్తకముల వ్యాపారములకు ఆసాఖ్యముకలగజేయును ఆర్థికముగా చాల నష్టమును కలగజేయుచున్నది. ఈ విషయమున విదేశీయాంధోద్యమములను నెడలగొట్టుటయే గాక భారత ప్రభుత్వమువారికిను అనేక కార్యములను చేయుదురు. విదేశ సాంఘిక ప్రతినిధులు ఎంత యజనంత్వప్రియ కలిగించుచున్నవో భారత కార్యకర్తలలో దరిద్రమునకు అంత అజనంత్వప్రియ కలిగించుచున్నవని భారత ప్రభుత్వమువారు గ్రహించిరి. బొంబాయి ఫ్యాక్టరీలలో వనిచేయు వనివాండును, వంగ రాష్ట్రమున రయతులుగూడ అధికవడ్డీలకు అప్పు లిచ్చెదవారివారికి సమానముగా తోనగుచున్నది. బొంబాయిలో మిక్కిలి అసాక్షిగ్యములగు స్థలములలో వనివాండు నివసించుటకు భారతదేశమునకుగాని, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకుగాని గౌరవప్రదమునగుగతి కాదు. భారతకార్యకర్తల ప్రస్తుతస్థితిగలనుగూర్చి పూర్వము విచారించుటకు చాలాకాలమును నియమించబడునను వార్త కార్యకర్తల యభివృద్ధిని గౌరవించవలెను. సంతోషము కలిగించజేయును. ఈ కమిషనుయొక్క విచారణ చాలావరకు గమనించబడును. ఈ కమిషను కధ్యక్షులకు విచ్చేగారిని నియమించుకొనే తదితర సభ్యులనుగూడ నియమించినవో యా కమిషనుయొక్క తీర్మానములను కిషాయులను చాల ప్రాముఖ్యమునగాంచి యమూల్యముగా కరిగించబడగలవు.

ఉచితము. ఉచితము
రాజమోహన్ కౌలండరు
గిరంగులచే ముద్రించబడి అందముగా నున్నది.
కొరింపాకె పంపెదము.
పి. సి. ఏ. ఆంధ్రులో, ఆంధ్రులపక్షమున,
పెరిచేప, నెల్లూరుజిల్లా

Before the MONSOON arrives

మాన్ సూన్ రాకకు పూర్వము, వేడివల్ల మీ జీవితము అంతయు కరిగిపోయినవిమ్మట, మీ శారీరకవద్ధతిని బలపరచుకొనుటకు మంచి సమయము. అప్పుడు యితరవ్యాధులెన్నియు కలుగకుండుటకు, బలమును చేకూర్చుటకు వలయుపదార్థము లన్నియు చేరియున్న Waterbury's compound ను నేవింపుడు. ఇందు జంతుకొవ్వలేమియు నుండవు. యంత్రసాహాయ్యముననే తయారగును. చేతులతో నంటబడదు. అన్ని జాతులవారును, వివిధవర్ణము వారు నేవించుటకెట్టి ఆహ్లాదములేదు. వైద్యశిఖామణులచే గత 25 వత్సరమునుండి ప్రశంసాపాత్రకు లోనగుచున్నది.

WATERBURY CHEMICAL Co.,
PHARMACENTICAL CHEMISTS
Des Moines Iowa (U.S.A.)
బహుళుండును, స్టోరులందును, కెమిస్టులవద్దను క్రయమునకు దొరకును. 5168-2
WATERBURY'S
ఉష్ణప్రదేశముల కేర్పాటైన దగుటవల్ల,
COMPOUND
ఎండరోజులలోగూడ చెడకుండ నుండగలదు. మంచిగుణమును యివ్వగలదు.

30

21 వ వార్షికోత్సవము

బ్రహ్మశ్రీ. రాయప్రోలు లింగనసోమయాజి

గారధ్యక్షుల వహించుట

ఆకిరిపల్లి, ఫిబ్రవరి 18:—శ్రీ ఆకిరిపల్లి శోభనాశ్రమానికి

వారి వేదపరిష్కృతపాఠశాలయొక్క 21 వ వార్షికోత్సవము యీ కుగ్గి వంపమి గరువారము మొదలు సప్తమివారము వరకును జయత్రధమాగ జరిగెను. శ్రధుమిదివసమున సరస్వతీపూజ యొక్కతీయ దివసమున విద్యార్థులతోకూడను పండిత గోష్ఠి యొక్క తృతీయదినమున మహాసభయు జరిగెను. బ్రహ్మశ్రీ వావిలాల వేంకటేశ్వరధామలానాథుల కరిపాలన సామూహ్యము లను దేవునిటికొక్కరు వత్సం భోగ్యుల్యకాశ్రమిగారను, దైవీకమస్తీధారు యిదవల్లి ముద్రామృగ్యంశాధిపతు, నూరి నరసింహకాశ్రమిగారను, రాయప్రోలు లింగనరహయశాగరును, బ్రహ్మశ్రీ వేలూరి శివరామకాశ్రమిగారను వరికొందరు పండితులను యీవారి కోత్సవసందర్భమున వచ్చియుండిరి.

మహానభ

మాఖి కుఱి పద్మవి కనివారంసాదంత్రము 6 గంటలకు
వా 3 క మ చా స భ ప్రా రం భ మ య్యే న.
శ్రీ యు త సూ రి స ర సిం హ శా స్త్రి గా రు
రాయప్రాలు లింగససామయాజిగారిని అధ్యక్షులుగ నుపా
దించుచు వారికి గల సంస్కృతాభిమానమును పూర్వార్థచార
పరాయణత్వమును ప్రకరించుచు వాటికి అధ్యక్షులుగ నుండు
టకు నియమములైన ఉయ్యూరు జమిందారుగారు కారణాంత
రములచే రాజాలకజూపుటవలన శ్రీ సోమయాజులుగారి వా
చనవి నధిష్ఠిత గోరుచున్నామని చెప్పిరి. ఆయాచనపాదనము
బలపరచుటచేన పదక అధ్యక్షు లాస్థానములంకరించి కార్య
త్రజాళికను నడిపిరి. (తదనుమన గరికిపాటి శట్టాభిరామశా
స్త్రిగారు ప్రార్థన పలిపిరి. తదనంతరము అధ్యక్షులు ప్రారం
భోపశ్యాసమను సంస్కృత భాషయం దరికలుభిక్షుగ ననన్త
భక్షుగ నొసంగిరి.

అధ్యక్షోపన్యాసము

అధ్యక్షులు తమకా సానానము నొసంగు విషయ మవ్యవ
ధిక దెలుపబడినదియో, అంతసేన యధాశక్తి నిర్వహించెదరు
నియు తమ కాసానము కాక్రమింప గోరినందులకు కృతజ్ఞతా
భి వందనములను ప్రధమమున దెప్పి మాన్యుదుగు పాతకాల సం
సాతకులగు నూరి మార్గంజేయకాస్త్రుగారి స్వాధ్యక్షాగమను
ప్రశంసించిరి, అంతట సంప్రకృత భాషయొక్క ప్రాకృ స్వము
ను దెల్పుచు, ఆసార పేయములగు నేదమును మహావిధకృ
కాస్త్రుములు శ్రీ రామాయణాది పురాణములను, శంకరభాష్య
ము మన్నననవియు, కాలిదాసాది మహాకవులు వ్రాసిన సార
స్వక సర్వస్వమును యీభాషయందే గలదనియు, తద్భాష
నభ్యసించువారు కృతకృత్యులనియు నుడివిరి, మిగిలిన భాష
లన్నిటికిని యిదియే మాతృభాష, అయ్యది వ్యవహారభాషగా
నుండుటకా శాస్త్రస్వములేదు, శివుడు తల్లి వీధిమన నుభయ
మైనమాటల నేర్చుచుండునో అట్లే మనకీభాష లన్నిటిచేతను
నెలభము నేయబడెను, కాని కటక, తత్కల్యాణి విశ్వవిద్యాల
యందులందు మాతృభాషయే అభ్యసించబడి యావృతది యాదృ
శ్యమెందుకు మాత్రము విచారించదగియున్నది.

ఇయ్యది మాతృభావయోగాక సంస్కృతము జాతీయ
తన గల్గించును. హిందూజాతీయోజ్జీవనముగోరు సంస్కార
లందరకు నీభావమిదనే యాధారపడి యున్నది. సంస్కృత
భావ మృతభావయనట పారకాటు. మందకృతమును పొంద
నన్న యట్లనవచ్చును. ఇప్పుడు దాని నజ్జీవింప జేయుటయే
ముఖ్య కర్తవ్యము. అందులకు తత్వ
తనము ముఖ్యపక్షకమై యున్నది. తత్విద్యనమే యీశాత
కాలయోయున్నది. ఆంధ్రజాతిర వర్జునుడేములందీ వయత్న
ములు జరుగుచున్నవి.

తదనంతర మన్యథులు ప్రతిస్పృతి వతనావశ్యకమును
గూర్చి తద్వారా తరావిద్యను నేర్చి మోక్షమును బడయునచ్చు
నని దెల్పుచు వేదమును నేర్చుకొనట యందలి ముఖ్యమును
దెలిసి.

అంతట నూరి నరసింహశాస్త్రిగారు కార్యదర్శి నిజమే
కను జూచు యీ పాతకాలయందు తక్కువకాంత వ్యాకరణ
శేష స్వాస్త్యములు శేషబడుచుండె ననియు, యిట్టినుంచి చా
లుచుండి వండితలై వెళ్ళిననియు, ప్రస్తుతము ధనపహాయమున్న
గాని పాతకాలాభివృద్ధి జరుగకాలదనియు జెప్పి ఆరి కసిలిని
విసరించిరి.

అంతట మహావందితులను పాఠశాల వరేక్షాధికారులతో
కొకరును నోరి శుభ్రవృద్ధుల క్రాన్తిగారి మరణమునుగూర్చి
చారమును దెబ్బయను; వట్లాని నెలకటాచార్యులవారి మరణము

సత్య విచారము దెబ్బయను, తీర్మానములు గావించబడెను.
 పాఠశాలాసంస్థాపకులగు బ్రహ్మశ్రీ గూరి చూర్మండేవుగారికి ప్రశంసకము పురపు దేవాస్వాస్థ్యము జిక్కినవంతులగు
 సంతోషము దెబ్బయను భగవంతుడు వారి కాయురారోగ్యములు
 ప్రసాదించునాక యనిగూడ తీర్మానంపబడెను.

బ్ర॥ శివరామశాస్త్రిగారి యువన్యాసము

అంత శ్రీ కృపాకవిరామకృష్ణాచార్య (ప్రాచీన విద్యా
పద్ధతులుగూర్చి యువస్వసించుచు యే వస్తువుకై నకు ప్రాచీన
త్వము నవశ్యక నిర్దేశములిచ్చి, ప్రస్తుతము పాఠశాలయందు
నేర్పు విధ్యవశన గడుగులాభములనుగూర్చి విమర్శించుచు (ప్రాచీన
పద్ధతుల ప్రకారము కాకుదిని పీడితేయువాడు నట్టి బండ్ల
యనియు విద్యాపద్ధతులందు మార్పు జరగవలెననియు చెల్పి
రి. విద్యార్థియై వచ్చినవానికి గుంపు వారి శేషద్యతలనోర్చి
యించవలయును. వానిలో నున్న యిచ్చకు పరిశీలించి తదను
గుణ్యముగ నే పాఠమును జెప్పవలెననిరి. అంతకు శిశువుజే పరి
క్షులకు గూర్చి చెల్పుచు జనిధానము తమకు తృప్తికరమగు సం
జ్ఞననియు దానివలన జీవనోప పత్తి గల్గుననియు, అందు
త ర గ ము అ ల ం కా ర ము సా
హిత్యము అన్నియు గలవనియు యేకాభిప్రాయమైనను (ప్రాచీన
మును సంపాదించవలెనన్న ప్రత్యేకపరీక్షను జేయవచ్చునని
యు చెల్పిరి. ఇనుకటివలె కాముదిని వల్లజీయు మనస్థియందలగు
నవపరమాత్మదనియు అందలన లాభము లేదనియు, దానిని
తెలుగుజేసి నువ్యక్తము జేసిన నష్టములేదనియు జేదాతము
తెలుగుతో నున్నపుడు దాని తెలుగుతో నేర్పట్టవలన దాని
ప్రాబల్యమును పది తత్వమును గ్రహనియు జెల్పిరి. కాబట్టి
ప్రాచీన విద్యాపద్ధతులయందు మార్పు జరుగట యత్వవశ్యక
మని జెప్పించు సుపకృష్టమును ముగియిరి.

నూరి రామకృష్ణయ్య కాప్రి గారంతట భక్తిశ్లాసముల
గూర్చి యువవ్రసించుచు వానియొక్క యోగ్యమునుగూర్చి
చర్చించి సమగ్రముగానుగ బెల్లిరి.

వత్సం భోగవ్యయశాస్త్రీగారు

విద్యార్థులకు సాతము పంపించు సంస్కృత భాషాజ్ఞానము మాఖ్యమనియు, ప్రాచీన నూతనశాస్త్రములు మనశ్శాస్త్రకములనియు కాలానుపరణామగ వర్ధిల్లుల చూచుచుండుననియు, సకలవిద్యలు ను జ్ఞానమునకు మార్గములనియు జెప్పిరి నీ విద్యనైన నభ్యసించు నపుడు దీనివలన క్రయోజనమేమగు ప్రారంభింపగూడదు. ప్రాచీన శాస్త్రమును పొగడుకొనుచుండుట మాత్రము చేతనే యిది నిర్ణయమై పోయినది. మనము దాని నాచరణలో బెట్టవలయును. సంస్కృతమునందట్టి యుజ్జీవన శక్తి కలదు. అది జ్ఞానము నొపంగును. దానియొక్క క్రయోజనము శిలమైయున్నది. లక్ష్యము ముందెన్నడో యున్నదనుకొనరాదు - గ్రహించిన దంతయు క్రవర్తనము మూలమున జాతవలయును, క్రవర్తనమునకును కలంపులకును వికృతమేర్పడినపుడే మాత్రము సిద్ధింప నని జెప్పచు కృష్ణప్రార్థనతో ముగింది.

అమ్మమ్మ వావిలాల వేంకటేశావధానులుగారు ప్ర
సంగిండును పథకు దయచేసిన గొల్లపల్లి జమిందారుగారు పా
తకాల కొనగిన విశిష్టబైతర గ్రంథములకు నమస్కారము
లాసంగును అట్టి తీర్మానమును గానింపగోరిరి. వారు గూడ
శివరామకాస్త్రిగారు దెప్పిన నరీనపద్ధతులతో సానుభూతి దెలి
పిరి. అధ్యక్షులుంకట పథకు ముగిండును తెలుగులో మాట్లాడిరి.
ఉపసాధ్యక్షులను పండితులను క్రకంపించిరి. క్రలినివయును
లోను కొంచెము కొంచెము దెలుగుకొనట ముంచిది.

'Something of every thing and every thing of something' అని చెప్పవలయు యనునదింశులలో లాభము గలదు. నిజముగా విద్య జీర్ణకౌశలు లిందేకీగాదు. విద్య విశాసము నిచ్చుననియు ఆదర్శము జ్ఞానపంపూదనముగ నుండ నలెననియు ప్రవర్తనము ముఖ్యమనియు దెల్పిరి. పాఠశాల యందలి ప్రతివిద్యార్థియు స్వానపంధ్యులను ముఖ్యముగ నను పిండునలెనని పలచనిచ్చుచు పథము ముగించిరి.

* * *

ఇక ముందునుండియు నీసాతకాలలో నేకాస్త్రమును
చదువుకొనుచుండినను ప్రతివిద్యార్థియు సాహిత్యగ్రంథములను
తోడుగ చనువుచుండుట నిర్బంధముని పరిపాలక సంఘాధ్య
క్షులు నిర్ణయించినట్లు దెలియుచున్నది.

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

1. Preparation

ಶಿಕ್ಷಣ ಕುಟುಂಬ			
ಕುಟುಂಬ ಶಿಕ್ಷಣ	,,	42 ಕುಟುಂಬ	13 0 0 18 0 0
ಪ್ರಾಥಮಿಕ	,,	ದೇವ	13 0 0 14 8 0
ಪ್ರೌಢ	,,	ದೇವ	15 8 0 17 8 0
ಕುಟುಂಬ ಶಿಕ್ಷಣ	,,	154 ಕುಟುಂಬ	11 0 0 12 0 0
ಪ್ರಾಥಮಿಕ	,,		21 0 0 24 0 0

శ్రీ. కాన్యమూనప్యలం

శ్రీమంతుల గ్రామం	1-కి ర 205	15 0 0	17 0 0
గ్రామం	దీక్ష	15 0 0	17 0 0
గ్రామం	దీక్ష	16 0 0	17 9 0
గ్రామం	దీక్ష	15 8 0	17 8 0
గ్రామం	1-కి ర 125	10 8 9	11 8 0

1. சென்னை

మధ్యపానానా చా 1-3	,, 145 0 0	150 0 0
పదార్థా ను 1-2	,, 14 0 0	21 0 0
దేశ సేవగత్యుచా 1-3	,, 47 0 0	48-0-0
దేశ సేవగత్యుచా గానుగ చా 1-3	66 110	22-2-2 గానుగ 100
అనుదము చా 1-3	104 0 0	106 0 0

చిల్ల రవన్మృతం

హామనకపూర్వ కా 1-కి	191 0 0	108 0,0
హారకపూర్వ ,,	65 0 0	70 0 0
గిరినకపూర్వము (మంటూరుపట్టణ) కా 1-కి	68 0 0	70 0 0
దనియోలు ,, కా 1-కి	60 0 0	67 0,0
మంటూరుపట్టణంపట్టణ నీలిమండల మణుగు 1-కి	ఈ 40, 50	
బెల్లమ కా 1-కి	ఈ 28 8 0	49, 0 0
అన్నాచక్కెర ఇస్తా 1-కి	,, 27 10 0	27 14 0
పిలకనండు కా 1-కి	,, 85 0 0	70 0 0

కా. భూమి

జనాభా భా 1-2	11	82	0	0	84	0	0
15వ రం	22	80	0	0	82	0	0
తదంత	33	80	0	0	88	0	0

6. నూలు

పం 20	పెన్సి, గింహం యాజ్	55	8	2	0
పం 6	,, కల్యాణి	59	5	8	0
పం 24	,, లక్ష్మి	39	6	0	0
పం 40	కామ్యుట 10 చా	59	11	8	0
పం 44	సాంబా	39	6	1	0
పం 40	రాజీ	59	10	8	0
పం 4	పెన్సి, కమేట	59	4	12	8

7. రోహమయి

ප්‍රති 100, ප්‍රති 1-1	ක 60 8 0	ක 62 8 0
ප්‍රති 100, ප්‍රති 1-1	,, 21 0 0	21 2 0
ප්‍රති 1-1		18 8 0
ප්‍රති 100, ප්‍රති 1-1	,, 248 0 0	250 0 0
ප්‍රති 1-1	,, 298 0 0	302 0 0

6. రంగులు

అతి సేవ సేవకులకు అభినందనా శీర్షిక

	సం	శీతా-లక్ష్మిని 200 రు దు 82 0 0	
97	నీలిదళ 1 రు	1 10 0	
98	14 వరుణ	1 10 0	
99	23 వరుణ	1 2 0	
99	56 వరుణ	1 2 0	
99	1 శరవతి	2 5 0	

అధ్యక్షులు పాల్గొన్నారు లేదా (అధ్యక్షులు)	0
కార్యదర్శి	0
అధ్యక్షులు	0

కార్యరేషను అధ్యక్షుడు: నైమను సంఘము

నైమను సంఘమును సోమవారమునా జరిగినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది.

మంగళవారమునా జరిగినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది.

గత శనివారమునా జరిగినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది.

కలగలేదు. ఈ కమిషనును గూడ కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది.

బెజవాడ (స్వర్ణవిలేజి)

బెజవాడ వివరాలు. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది.

సభకు ప్రాధాన్యము గలది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది.

నోటీసు కర్నూలు డిల్లీ ముల్ కోర్టులో O. S. 407/1928 వాదించినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది.

సురాజ్ మల్

శుద్ధమైన వెండిసామానులు 4353-2, 313, యస్సనేడు మద్రాసు

వాతావరణ స్థితి 1929 నం ఫిబ్రవరినెల 21-వ తేది గురువారము

Table with 6 columns: Time, Wind, Clouds, etc. Rows include various weather observations and measurements.

సర్కారులు: గోపాలపురంలో రాత్రివేదిక 9 డిగ్రీలు ఉన్నది. దక్కణ్: దక్కణ్ వేదిక 10 డిగ్రీలు ఉన్నది.

పాపట్ల నబ్ కోర్టులో O. S. 64/1928. వాదించినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది.

వాదించినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది. స్వాగతమును పొందిన కార్యరేషను అధ్యక్షుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంఘమునా జరిగినది.

ఆప్తు దేశస్థి

ప్రయాణికుల రాక-పానుపాదు అభీనకు

ఫిబ్రవరి 18 వ తేదీన మామిడిమనముమీద కామూలు నుండి పెనువరకు వచ్చినవారిలో బాచాసాగోగారిచే పెనువరకులో కొంతగా పానుపాదు అభీనకుగా నియమించబడినవ్యక్తి గూడనందెను. పెనువరకులోని పుడు పానుపాదు అభీనకుగానున్న వ్యక్తి బాచాసాగోగారి అధికారమునంగీకరించవలసిన అతనిని తొలగించు నిమిత్తమే బాచాసాగోగారి కొంతవ్యక్తిని పంపించెను.

పెనువరకు ప్రేమపరేలు

పెనువరకులో నిపుడు ఆప్తు ప్రేమపరేలుగానున్న వ్యక్తిగూడ బాచాసాగోగారి అధికారమును తిరస్కరించినందున అతనిని తొలగించుటకు వాటివ్యముత్రియగు యమామిడి నువారికరుగారిని బాచాసాగోగారు పెనువరకు పంపించిరి. 18 వ తేదీన చారికరగారు పెనువరకు ప్రేమపరేలు బాచాసాగోగారికి చారిక బిచ్చింగుమనముంతలో వేలకొలదిమంది పొరుగు అకస్మికముగ వచ్చిన మట్టవేసిరి. బాచాసాగోగారి యుద్ధానికి పెనువరకులో నుండుటకు ప్రజలు సమ్మతించలేదు. ప్రజలలో నుండేకము చాల ప్రజలుగా నుండుటచే పోలీసువారిని పంపవలసి వచ్చెను. బాచాసాగోగారిని కాపాడి తీసుకొనిపోయిరి. పెనువరకుగర పరిపాలకులు వెలుపలనున్న కంట్రీనుమెంటులో దీనునానలలో చారికరగారి పుడు నివసించుచున్నార.

జర్మను రాయబారి

19 వ తేదీన 20 మంది విమానములమీద కామూలు నుండి పెనువరకు వచ్చిరి. 20 వ తేదీన 20 మంది వచ్చిరి. వీరిలో 14 మంది భారతీయులు. ఒకడు తెలిషియా దేశీయుడు. 5 గురు జర్మనులు. కొంతగా కామూలులో జర్మనరాయబారిగా నియమించబడిన బారనలియపొలుగారు 20 వ తేదీ ఉదయమునకు పెనువరకువేరెను. 21 వ తేదీన విమానములమీద కామూలు కిరీడు వెళ్ళును.

జర్మనుపండితునిరాక

పాపివ్యభాషాలో విరుడగు పొరులకు శిబ్బున్నీగారు 20 - వ తేదీ ఉదయమున పెనువరకు నుండి ప్రైయియలో తక్కువలకు వెళ్ళిరి. అటుండి దిల్లీకి వెళ్ళెదరు. పిమ్మట భారతదేశమునందలి ముఖ్యపట్టణముల వచ్చి తిని చూచెదరు. పిమ్మట ఐరోపాదేశముల నిమిత్తము చీనా జపానుదేశములకు గూడ వెళ్ళెదరు.

బాచాసాగోగారు పైనికులను సిద్ధపరచుట

బాచాసాగోగారి నిమిత్తము రెండు రోజులలో కొన్ని దోమలలో బాచాసాగోగారి యేదెంటు 5000 మందిని సేనలో చేర్చిరి. వారందరూ 18, 19 తేదీలలో కామూలువేరిరి.

జలలాబాదు దోపిడి

“పరిపాదులో బిటిషుప్రాంతమున నివసించుచున్న పి. జ్యూరినవాలు లేక ఖాను రెండేడ్లలో రెండుకోట్ల రూపాయలను గడించెను. పరిపాదులో ఆప్తు ప్రాంతమునందున్న పి. జ్యూరిఖానుగూడ నటులే ధనము గడించగోరిరి. వారిచేపు వారి సామ్రాటను దోచుకొనకుండుటకు ప్రయాణికులవలన నిదివరకు పేరు ముఖరాలను పుచ్చుకొనుచుండిరి. అమానుల్లాగారట్టి అక్రమవర్తనలను రద్దుచేయుటయేగాక యీ ఖానులు సేనలో తని చేయాలనెనయినా భూమికిమును చెల్లింపవలెననియును గూడ అమానుల్లాగారి రాజ్యాపిండి అందువలన యీ ఖానులు మొదట అమానుల్లాగారిపైని తిరుగబడిరి. అతీ అమానుదుఖానుగారి కద్ద ధనముండెనలక కాలమున యీ ఖానులు అతనిని చాల గౌరవించుచుండిరి. అతనికికడపన్న ధనమంతయును వ్యయమైన వెంటనే వారు నవాబు ప్రోత్సాహమువలనను స్వాధీనకర్తయి నలనను జలలాబాదును దోచుకొనితగులబెట్టిరి. ఇందులకు పరిపాదు నవాబు దురాచార కారణమని మోసిం అవులులకు తక్కిక ప్రకటించెను.

ఆప్తు విప్లవమునకు ముఖ్యకారణమేమి?

అమానుల్లాగారి సంస్కరణ విధానము దేశములో పూర్తిగా క్యాపించినచో తమ అధికారము క్యాపియముగా సంతరించు నవభీతిచే ముల్లాలును పేరాలును మొదలు రాజద్రోహమునకు కారకులైరి. మొదట ఆప్తుదేశమున భూస్వామిగానున్న పి. జ్యూరియ మోహనమొదలునకు తెగలవారు దక్కాలోను జలలాబాదులోను ప్రభుత్వకార్యాయములకు దోచుకొని తగులబెట్టిరను వార కామూలులో తెలియగానే ఆ విప్లవము నడచివేయబడు సర్వసేనాని యదూరుసాహెబు అనుసేనాని నాయకత్వము క్రింద 4000 మంది సైనికులను పంపెను. వారు కామూలుకు 30 మైళ్ల దూరముననున్న మెహలాబద్ కల్లడిగానున్న ప్రదేశమున కిరీకములకు చేసిరి. ఆ ప్రదేశమున తోగొనియున్న తొండపైని కిరీకమునే రప్పించు కొని అటుండియే విప్లవకారులు దూపుమాపవలెనని పర్య

సేనాని యదీబారు సాహెబుగారు కాజ్జాపించెను. అప్పుడు గూడ ప్రాంతవ్యవహార కలిగించుటకు అమానుల్లాగారి దిక్కుదడిక తిరస్కరించరకు రాజీక ప్రయత్నించవలెనని పర్యవసముచేసిరి. యదూరు సాహెబుగారికిని విప్లవకారులకును రాజబారములు జరుగుచుండెను. ఇటులండగా నోకనాడురాత్రి వీకటి చాలున విప్లవకారులు అకస్మికముగా యదూరుసాహెబుగారి సేనపైబిరి. అమానుల్లాగారి సేనలో కొందరుపాతులైరి. మిగిలినవారు కలాయితులైరి. చాల ఆయోధసామగ్రులు విప్లవకారులకు చిక్కెను. వారు యదూరు సాహెబుగారినిగూడ పట్టుకొనిరి. ఈ రీతిగా మొట్టిపారి విప్లవకారులకు విజయముకలిగెను. అమానుల్లాగారు గొప్ప అవకాశమును గోల్పోయిరి. అప్పటికిని రాజబారముల వలననే వ్యవహారములు చక్కబడగలవను నమ్మకము అమానుల్లాగారికి తొలగలేదు. రాజబారములను జరుపు నిమిత్తము అతీమనముచు బానుగారిని అమానుల్లాగారు మరల జలలాబాదుకు పంపిరి. అప్పుడు దేశమునందు కిరీక ప్రభుత్వములోనే యిట్టి అభివృద్ధి కలుగుటకు వాడిఖానుగారి ధీకృతియును అతీ అమానుదు ఖానుగారి భుజకృతియునే ముఖ్యకారణము అనబడెడి ప్రకటనయియునులేదు. ఆప్తుదేశమునందు అతీ అమానుదు ఖానుగారికి మిక్కిలి అధికమగు కలంకుబడి యుండుట వలననే తాను పాపాకర్మదేశముల కేగునపుడు అతీఅమానుదు ఖానుగారిని దేశమునందుంచిన సేమి ప్రమాదము కలుగునో అనిభీతి వలననే అమానుల్లాగారు అతీఅమానుదు ఖానుగారిని గూడ తీసుకొని వెళ్ళిరి. విప్లవకారులతో రాజబారములను జరుపుటకు అమానుల్లాగారు అతీ అమానుదు ఖాను గారిని జలలాబాదుకు పంపించినపుడుకనుగూడ స్వామిద్రోహ మొనరించెను. అతడు రాజబారములను జరుపుటమీద తన జలమును పొచ్చించుకొనుటకే ప్రయత్నించెను. అందుకే ప్రభుత్వోకమునందెచాల ధనమునుగూడ గొనిపోయెను. జలలాబాదు జిల్లానుగూర్చి పత్రికలలో ప్రకటించబడిన అగుపర్యయముల ప్రారంభవలన అచట రాజబారము అనకులముగా జరుగుచున్నవని అమానుల్లాగారు విమోహనపొయిరి. అని యొక విశేషిని (వాసిన లేఖ లాహోరీలో మోసిం అవులులకు అను తక్కితో ప్రకటించబడెను. (ఫీ (పెను.)

డాక్టరు అహమదులీగారు తెలిపిన విషయములు

డాక్టరు అహమదులీగారు 18-వ తేదీన విమానములో పెనువరకు వచ్చిరి. 22 యేండ్లనుండి యెరకు ఆప్తు సైనిక వైద్యకాలాధికారిగా నుండెను.

“బాచా సాగోగారి పర్యసేనానియగు సయ్యదుహసన్ ను గారింకను కామూలుకు తిరిగిరాలేదు. అతడు సైనికులను చేర్చుటకే వెళ్ళెను. కామూలులో మాంసమునకును చక్కెరకును ధర చాల అధికమైనది. చక్కెర ధర రెండురెట్లు పెరిగినది; తక్కిన వస్తువుల ధరలు ముగ్గురింతలే యున్నవి. వాడిభానుగారి పుడు దేశమునకు వచ్చునెడల ప్రాంతవ్యవహారము కలుగకంక కాంతి నెలకొనును. అతనియందు దేశీయులకందరికిని అధికమగు గౌరవముకలదు. అతడు వచ్చినచో బాచా సాగోగారుగూడ రాజ్యాధికారము వరకునే వశపరచుననుటకెట్టి సంతోషమునలేదు. బాచాసాగోగారు చాలకాలము వాడిఖానుగారికి తాతేదారుగా నుండెను. కాన బాచాసాగోగారికి గూడ వాడిఖానుగారిపై చాల గౌరవము కలదు. వాడిఖానుగారు వచ్చినచో అమానుల్లాగారు ప్రజలపైట్టిన సంస్కరణములగూడ కొనసాగలపు రహస్య నెల ముగియగానే నలుతక్కిలనుండియు సేనలు కామూలును ముట్టడించునయినను జలలాబాదుకు వచ్చినగతియే కామూలుకుగూడ కట్టుబడినయినను ప్రజలు చాల భయపడుచున్నార. కావున యేటులైన కాంతిలకుగాకయని వారు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నార. వాడిఖానుగారు వచ్చినచో తక్కువ కాంతి నెలకొనగలదు. వాడిఖానుగారు కాండహాతుక వెళ్ళినచో అందరు ననుచున్నారనాని అతడు మొదట కామూలుకే వెళ్ళును. ఇప్పుడు కామూలులో బాచాసాగోగారి యుద్ధానికి అచటి గొప్ప కలుంబములవారి సందరిని అవమానించుచున్నుగూడ అచట వాడిఖానుగారి పుడు లేకపోయినను భవమునందున్న నపుకలను గూడ బాచాసాగోగారి యుద్ధానికి లేవరకు అసమానకరది యుండలేదు. వాడిఖానుగారికి గల అత్యధికమగు కలంకుబడి దీనివలననే విచిత్రము కాగలదు. వాడిఖానుగారికి అమానుల్లాగారికిని సేనాభానము చెడిపోవుటవలననే వాడిఖానుగారి పుడు పొన్నదేశమునందు నివసించుచున్నార. కాన సత్యపుడు కాండహాతు వెళ్ళిననుట కెట్టి ఆధారమును లేదు అని చాడగారు తెలిపిరి.

మరియొక ప్రయాణికుడు తెలిపినవిషయములు

“అమానుల్లాగారు పొన్నదేశమునకు వెళ్ళినపుడు వాడిఖానుగారి తో కలిసిమట్టాడి మరల ప్యదేశమునకు రావలెనని చాడగారు చెప్పిననుగూడ వాడిఖానుగారింగీకరించలేదు. అతీ అమానుదు ఖానుగారి పుడు యిస్లామాబాదులో నున్నార. తనకాక్రమకర్త అతీ అమానుదు ఖానుగారి చా

క్రమ సకీలుసాహెబుగారిని కోరెనుగాని అతడంగీకరించలేదు. అని మరియొక ప్రయాణికుడు తెలిపెను.

అగాయి అహమదుఖాన్ జియూహుమాయూ

గారు తెలిపిన విషయములు

అమానుల్లా ఖానుగారు రాజ్యాధికారమును వరివరకును 75 సంవత్సరములనుండి హుమాయూనుగాక అమానుల్లాగారికి వచ్చి ధానవ రియగు నవ్వోగిగానే పంచేయవచ్చున హుమాయూనుగారు అమానుల్లాగారిలో వైకొపాఖండము గూడ వెళ్ళిరి. హుమాయూనుగారి పుడు పెనువరకువచ్చి వారిలుల చెలిపిరి:-

“అమానుల్లాగారికి ప్యదేశమువెగల సభిమానము నీరుపేచు నము. దేశభక్తులకును పేరి పాలకులకును యీ రాజు అత్యర్థమునకు కెట్టి సంతోషమునలేదు. సమాజచేసినపుడెల్ల దేశక్షేమమునకును ప్రజలక్షేమమునకును శక్తి కల్పేకముగ దెన ప్రార్థన చేయుచునేయుండును. అతీ పరివరమృదు కానననముట్లు మిక్కిలి భయంకరమగు గ్రహంమే. ఇదివరకు ఆప్తుదేశము నేలిన రాజులలో నిట్టియొకడు మును నిట్టి దేశభాభిమానమును నగలకొరొక్కరును యుండలేదు. యజ్ఞముందుగూడ నందభోర అని హుమాయూను అగాసాహెబుగారు నుడిపిరి. అగా సాహెబుగారికి అమానుల్లాగారిపైని ఆత్మభిమాను ప్రేమ యుండుటచే అమానుల్లాగారి వరమృతిని గూర్చి మాటలాడునపు డాయన పొందయము సంతుభితుమగుచుండెను. మాటలు గద్దవ స్వరమున వెడలచుండెను. కనులవెంట నశ్రువులాలకుచుండెను. అతడు సంతాపమును నిలుపుకొనలేక పొయిండును. అమానుల్లాగారికి ప్యదేశముపై నత్యధికమగు సభిమానముండుటవలననే దేశపీతమును గోరి యే ఆసక్తమును పహించబాలకనే అన్ని సంస్కరణములను వెంట వెంటనే అతీ కీక్రముగనే ప్రజలపైట్టి. 4, 5 సంస్కరణములను మాత్రమే మొదటప్రజలపైట్టి వారి ఫలితమునుకొంత కాలము వరకుంచి మరల 45 చొక్కెర ప్రజలపైట్టుట ముదివనియు అటులచేసినచో నవి పరిగా కొనసాగుననియు ఆలోచన సంభవమువారు తెలిపిరిగాని అమానుల్లాగారు వినలేదు. సంస్కరణములను కొంతలలో ఆప్తు రెతరనేకముల వారికెవ్వరికిని తీసి పోరను గట్టినముక్కుమువలననే అమానుల్లాగారు రలుల చేసిరి. ఆప్తుదేశీయులు సంస్కరణ ప్రయోజయ్యెను యోకాలమునందే వానివచ్చి తిని అయింజో నుండుటవలన వారు విరౌత జెంకిరి. మరి నూరేండ్లకు అయింజో నుండునన సంస్కరణములను అమానుల్లాగారు నేడే అయింజో నుండిరి. అమానుల్లాగారి మరల రాజ్యాధికారమును పహించురుగాక యని దేశపీతమును కోరవారందరూ నిరంతరమును భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారనాని దురదృష్టమున నట్టి భాగ్యము దేశీయులకు లభించచిచో కాలక్రమమున వారే నిజమిదిని అమానుల్లాగారి హిరిదింతనుగూడ బాగుగా గుండెకలుగుదురు. అమానుల్లాగారిపైని గొప్పతృపువును పారదోలుటకు ముఖ్యకారకులగు ముల్లాలు పీరాలు మున్నగువారి కందరికిని కష్టాత్తపులైన ప్రజలకాలక్రమమున బునిచెప్పగలవారగుదురు. మరి ఇరువదేండ్లపాటు అమానుల్లాగారు పరిపాలనము కొనసాగినచో ఈ సంస్కరణములన్నియును తక్కువ కొనసాగగలవు. అమానుల్లాగారిపరమమునకు సేనలో కట్టుబాటు లేకపోవుటగూడ నోక ముఖ్యకారణమే యగునుగాని రాజుగారిచే నమ్మకబడిన వారందరూగూడ వంచకులగుటయే క్రధాకారణము అమానుల్లాగారు తెనని మిక్కిలి హెచ్చుగా ముందుండినో వారే మిక్కిలి హెచ్చుగా ద్రోహమొనరించుచుండిరి.

పాపాకర్మ దేశములకు అమానుల్లాగారు వెళ్ళినపుడు చిట్టి ప్రమాథులకును అమానుల్లాగారికి జరిగిన సంభాషణలలో నేనే క్విబాషిగా నుండుటవలన పాపాకర్మ ప్రమాథులకు అమానుల్లాగారి కట్టనధికమగు గౌరవము కలదిని స్వాభాసము వలననే నేను తెలుపగలను. ఆప్తుదేశమునందె అనాగరక దేశము నేల రాజు యింతటి శాగరకతను విజ్ఞానము ధీకృతి కలిగియుండి నందులకు వారందరూ చాల విస్మయించుచుండిరి. తాను చూచిన పరిచయములనుగూర్చి అమానుల్లాగారు గ్రుచ్చి గ్రుచ్చి ప్రశ్నించుచుండెవారు. రాజ్యాధికారమును పహించుచుండువారిలో అధికోత్సాహముతోను శల్లాపముతోను ప్రజలతో కలిసిమెలసి యుండువారు కనబడుట అతడుగాన అమానుల్లాగారి కలుపుకోరుతనమును చూచి గూడ పాపాకర్మల అయిన సర్వధియగా ప్రేమించుచుండిరి. నేను తెలిషియా దేశీయుడను. మాదేశమువారు అమానుల్లాగారిని ప్రేమించుచున్నంత హెచ్చుగా మరేదేశపు రాజునుగూడ ప్రేమించియుండలేదని నేను నిరారణగా తెలుపగలను. తెలిషియా దేశముపై గూడ అమానుల్లాగారికి చాల ప్రేమగలదు. “మీరు కోరినపుడెల్ల మీ దేశముకొకకు శాసనరక్షితులను వినియోగించుటకు నేను సంగద్ధుడనే.” అని అమానుల్లాగారు రాకసారి తెలిషియా దేశమునందు ప్రకటించబడుచున్న పాపిలుల మాటలను అనుకొక విఖ్యాత క్రితా ప్రతినిధితో చెప్పిరి.

బాచాసాగోగారి ప్రభుత్వము నిపుడు కామూలులో నున్నచో రెండేడుగూడ సామోమింబులైన యెవరినడిగినను

తెలిపెదరగాని ప్రాంతాల్లో సామంతముల పెద్దలకు బహిరంగముగా చెప్పబడకుండా వారలకు చెప్పినచో వారిసాక్షాత్తుల ప్రాంతములనుగూడ పోవును. వాచాసాక్షిగాన విద్యయు కడ చాలినయముగానే ముగియదు. నేనుగూడ వికసారి నతనికడకు వెలియించితిని. "విద్యయులందరూ నాకలిగిలేకాన వారితో నాకలిగివున్నామనలేదు. అప్పుడు దేశమునందు నివసించు వాడు ప్రతిమాటయి. నుండువారినిమాత్రమే నేను కడివెదను" అని నాతో నపుడనే వాచాసాక్షిగాన తెలిపిరి.

నాదిగ్రామముగూడ రాజ్యాధికారమును కోరుచు స్వారసవదంతి కేవలము నిరాధారము. నాదిగ్రామముగూడ సామంతముగానున్నందున అది మూలమునకు నేనచేయుటకుమాత్రమే కోరుకుగాని యెట్టి అధికారము నెన్నడును కోరుదు. సామంతముగూడ దేశసేవనుచేయుచున్నందున నాదిగ్రామముగూడ సామంతముగానున్నది కాకాతనితో వెళ్ళు వత్తుననుండు కలగాధ మగు పరిచయము ను నేను నిష్కర్షగా తెలుపగలను. నాదిగ్రామముగూడ మరల స్వదేశమునకు నున్నదెడల దేశమున కొంతని నెలకొల్పబడును మరల అమాను లా గారికి రాజ్యాధికారమును కేవలములును మాత్రమే ప్రయత్నించును.

కాబూలుతో విడిచి రాజువారిగానున్న వర్తమానము హెచ్చునగాన అచటనున్న విదేశీయులను మరక్షింపగా వంపియేటలోను వారి సౌఖ్యమును కాపాడుటలోను అత్యధికమగు సహాయమును చేయుచున్నాను. ఇట్టి విషయములను మన నిటుల లోడ్చుదినములకు వారి సహాయమును బడసినవారెవరును వారి మేలుకు మరుసటివారల, అని ఆనా సామంతులనుచూచునగాన నుడివి. (అ. వె.)

రైల్వేబడ్డలు చర్చ

వివిధపక్షముల వైఖరి

డిల్లీ, ఫిబ్ర. 20:—రైల్వేబడ్డలు చర్చ ప్రారంభించుటకు పూర్వము ఎఫ్.ఎల్.ఎం.డి. వివిధపక్షములవారు యేరికగ నెదిర్చినలెనను విషయమునుగూర్చి అలోచించుకొనుచున్నాడు. నేడు కాంగ్రెసుపక్షమువారు సమావేశమయి ఒక చిన్న ఉపసంఘమును నియమించిరి. ఈ ఉపసంఘము యితర పక్షములవారి తోగూడి సంప్రతించును. ప్రతిపక్షములందు మాడుకాలగు ఆంధ్రపక్షముల యెంచి యెదిర్చుటకును, పరిపాలనా లోకములు నూచించుటకు పెద్దపాతములను మొత్తమునై నెదిర్చుటకును కాంగ్రెసు పక్షమువారు నిశ్చయించినట్లున్నది.

కెనెన్సాబోర్డునందు బిదపసభ్యుని నియమించుటకు గూర్చి ప్రభుత్వమువారికిని అధికారేతర సభ్యులకును తీవ్రమగు పోటీ జరుగగలదు. రైల్వేకార్మికుల సమక్షమునవిషయమున కనిజేయుట కి అధికసభ్యుని నియమించువలెనని ప్రభుత్వమువారి వాదము. అనుకూలప్రచారము పలుపుచున్నాడు. ఈ నియమకమనవల ధనవ్యయ మధికమగునని ప్రజాపక్షమువారి ఆక్షేపణ. ఈ నియమకము కార్మికులకు మేలేకలిగియునని సభ్యులకు సమీక్షకలిగియుటకై కార్మికసంఘ నాయకు డొకడు డిల్లీ చేరి కృషి పలుపుచున్నాడు.

జిమ్మగారు భార్య చనిపోవుటచే బొంబాయి వెడలిరి. బహుళ యాచర్య సమయమునకు రావలదు.

అధిక స్థాయి సంఘము

1929-30 సం॥ ఆర్థిక ప్రాంతసంఘ సభ్యులగు యాదిగు వహారు ఎన్నుకొనబడిరి. గయప్రసాదుసింగు, మహమ్మదు ఇస్మాయిలుఖానుగారు, హాజి ఇస్మాయిలుఖానుగారు, ఎస్. ఎస్. హాజిగారు, అబ్దులు కరీముగారు, కె. సి. ఛాటర్జీగారు, ఎస్. సి. ముఖర్జీగారు, ఎ. ఎస్. దత్తుగారు, బి. ఎస్. మునిగారు, డి. బి. రాయగారు, దివాను బహదూరు, సర్ డార్సింగ్స్గారు, కర్న. (కాఫర్), సయ్యదు ముహమ్మదాసాహెబుగారు. (ఫీ. వె.)

హిందీషచ్ సాగర్

రూ. 104000 విలువ గల

ఉత్కృష్టమైన నిధులు

కాకి, ఫిబ్ర 16:—1908 సంవత్సరమున ప్రారంభమయిన నేటికి పూర్తియైన సంవత్సరమున జరిగినసభకు ఉత్తరహిందూ సామన్యమందలి పెద్దలు పలువురు వచ్చిరి. ఈ మహామహాసభాధ్యక్షుడు గౌరీశంకర హిరాచంద్ ఓజ్జగారు అధ్యక్షతనహించిరి. ఇది యొక ఉత్కృష్టగ్రంథమయిన హిందీషచ్ సభ్యులయొద్ద భారతదేశభావంతో నితర గొప్పగ్రంథ మింకొకటి లేదని యు చెలిపిరి. దీనికొక రూ. 1 లక్ష, నాలుగువేలు ఖర్చయ్యెను. (అ. వె.)

మదరాసువార్తలు

ఆవడి ఆరోగ్యశ్రమము :—నడు విభాఖకట్టుం జిల్లా బోర్డు 1928-29 సం॥మునకు రూ 50 లక్షలను నొసగుటకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి.

రాకపోకలు:—కా. నాగేశ్వరరావు వంతులు గారును, ఎ. ఎస్. రామచంద్రన్ వి. సి. ఎస్. గారును వెజవాడకును, సి. ఎస్. ముర్తికొగారు కోయిలూరుకును, కె. టి. పాలోగారు నేలమునకును గతరాత్రిమద్రాసు నుండియేరి.

ఒకమరణము:—ముప్పయ్యదుగుల ఎత్తుగల తమ మేడమొడిపండి ప్రమాదమున క్రిందపడి బాన్కాల్లో అనిష్టంబు ఎల్లకొకడ ఇంజనీరుగారు నిన్నరాత్రి మద్రాసు జనరల్ ఆస్పత్రిలో మరణించిరి.

తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘకార్యనిర్వాహక సంఘము:—ఈసంఘమువారు డా॥ వరదరాజుల నాయకుగా; రాజీనామా విషయమునుగూర్చి యోచించిరి. డా॥ వరదరాజులగారు అధినేత స్వాతంత్ర్యవాదులు. నాయకుగారికి అధినేత స్వాతంత్ర్య ప్రచారమున పట్టుటకు స్వేచ్ఛ నొసగునై సంఘమువారు తీర్మానించిరి. అందుచేత వరదరాజుల నాయకుగారు తమ రాజీనామాను ఉపసంహరించుకొనిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

(రిజిస్ట్రార్ కు ప్రకటన)

ఉత్తయశావప్రదాన (తెలుగు) అంత్యవర్తిక (1980) కవనీయగ్రంథముగా నిర్ణయించబడిన 'ఆంధ్ర వాఙ్మయ చరిత్ర' యొక్క ఆచార్యులు లేనందున, వానికి బదులుగా వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిల వారిచే ప్రకటింపబడిన 'ఆంధ్ర వాఙ్మయ సంగ్రహము' పదకు పరిక్షకు కవనీయగ్రంథముగా నిర్ణయించబడినది.

మదరాసు నైమను బహిష్కారము

శ్రీలు పాల్గొనుట

18-వ తేదీ వార్తా సంవత్సరమున జరిగిన నల్ల జెండా ఉద్యోగిపునందు శ్రీలు శ్రీమతి యామినీపూర్ణలికమ్మ గారును, మాసిలానుటి వీరేశ్వరి సత్యం పాల్గొనిరి. వారీయగీతముల వాదియ, బీదినగలో నువ్వనిందియ శ్రీమతి లింకమ్మ గారు చాల ఉత్సాహ ముగవరిరి.

అనంతపురం జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుత

కేశవస్వామిగారు ఓడిపోయిరి

గుత్తి లక్ష్మణరెడ్డిగారు అత్యధిక ఓట్లచే యెన్నుకొనబడుట

పెనుకొండ, 21:—పాపూరు రామచంద్రగారు యట్టు తరింపాక నంపిరి. అనంతపురం జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని ఎన్నిక నేడుయందు 9 గ. జరిగెను. డి. బి. కేశవస్వామిగారు అనుభవ సేవి కొండప్పగారు, గుత్తి లక్ష్మణరెడ్డిగారు పోటీకేసిరి. రెడ్డిగారు అత్యధికసంఖ్య ఓట్లచే యెన్నుకొనబడిరి. కేశవస్వామిగారు ఓడిపోయిరి.

నైమనుసంఘ బహిష్కారణనభ

ఈ నెల 24 తేదీని సాయంత్రము 5-30 గంటలకు గాంధీనగరమున (హైకోర్టు బీచి) ఒక మహాసభ జరుగును. నాయకు లండలును నైమనుసంఘ బహిష్కారణమును గూర్చియు మద్రాసు కార్మి రేవనుచర్యను ఖండించుచు నుపన్యాసముల నొనగెడురు. శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. (నిన్న ప్రకటించినట్లుల 23-వ తేదీని సభ జరుగదు).

రామస్వామి మొదలిగారిచర్య ఖండనము

ఒకపేటరు నవాలు చేయుట

కీల్కాత దివిజను మునిసిపలు కౌన్సిలరు ఎ. రామస్వామి మొదలిగారు సయముసంఘమునకు స్వాగతవక్త తీర్మానమునుగూర్చి చర్చించుటకు ప్రత్యేకసభను జరుపుటయు, అట్టితీర్మానమున కనుకూలముగ వోటుచేయుటయు సిమ్మట కొండలు కౌన్సిలరులకు ఆశ్రయముగ ఆశ్రయముల సంవత్సరములందు చూచి కీల్కాత రేటుపేయర్లు వీరిచర్యను ఖండించుచున్నాడు. వీరియొద్ది కచారాలలో సభిక సంఖ్యాకలపిరియెడల తమ విశ్వాసమును గోల్పోయిరని నేను ప్రార్థనము చెప్పగలను. నేనును ఒక వోటకను. కావున యావిషయమున కార్మిరేవనలో తన పథ్యక్రమమునకు రాజీనామానిచ్చి తిరిగి ఎన్నికకు నిలువబడవలెనని ఎ. రామస్వామి మొదలిగారు నేనువనాలు చేయుచున్నాను. వారు రాజీనామా నిచ్చినచో నేను వారి సానమునకు నిలచి పోటీ పలికెదను. రామస్వామి మొదలిగారి కేమైన ఆశ్చర్యకరమ మున్నచో వారు తమ పథ్యక్రమమునకు రాజీనామా నిచ్చి వారి చర్యకు సమర్థించుకొనవలసియున్నదని నేను భావించుచున్నాను.

58 పెల్లూ పిథి } వి. సి. గురునాథ్
పురకువాకం } మొదలిగారు
మద్రాసు } తింబర్ మర్చెంటు

భారత కాననసభ

బడ్డెలు 28 వ తేదీ ప్రవేశపెట్టబడును

డిల్లీ, ఫిబ్రవరి 21:—నేటికినను భారతకాననసభలో గా॥ శ్రీరామగారు ప్రభుత్వ కార్యక్రమము గురించి ఈక్రింది ప్రకటన గావించిరి:—28 వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు భారత కాననసభలో బడ్డెలు ప్రవేశపెట్టబడును. మార్చి 1, 2 తేదీలు సభజరుగడు. 4, 5 తేదీలుందు బడ్డెలుపై చర్చ జరుగును. 7, 11, 12, 18, 15 వ తేదీలు బడ్డెలు గ్రాంటులపై వోటింగు జరుపుటకు ప్రత్యేకంపబడినది. అ. వె.

కాట్టుపాకం రైల్వేప్రమాదము

నిందితులకు కఠినశిక్షలు

చెంగల్పట్టు, ఫిబ్రవరి 20:—కాట్టుపాకం రైల్వే ప్రమాదపు కేసునందు నేటికినను చెంగల్పట్టుజిల్లా సెషన్సు జడ్జిగారు తీర్పుచెప్పిరి. కడచిన సంవత్సరము జూలయి 21 వ తేదీ రాత్రి కాట్టుపాకంవద్ద రైల్వేలైనులను తొలగించిరను కేసును నుండరముగారిమీదను మరీ 7 మందిమీదనుమోపబడెను. ఈస్థితున రైలుపట్టాలు తొలగించుటకై సికోను బోటుమొయలు కడిపారెను.

నలువురు అసెసరులు నిందితులు సేరకును అభిప్రాయమునగిరి. సెషన్సు జడ్జిగారు ఈ అభిప్రాయముతో ఏకభావించి మొదటినిందితుడను నుండరమునకు అరస నిందితునకు యావత్తవ ద్వీపాంతరవాస శిక్షయు, మిగిలిన 6 మంది నిందితులకు 10 సంవత్సరములు కఠినశిక్షయు విధించిరి. (అ. వె.)

గాంధీమహాత్ముడు అహమ్మదాబాదు చేరుట

అహమ్మదాబాదు, ఫిబ్ర 21:—గాంధీమహాత్ముడు శ్రీమతి కస్తూరబాయి గాంధీగారు నిన్నరాత్రి డిల్లీనుండి అహమ్మదాబాదుకు వచ్చి చేరిరి. (ఫీ. వె.)

బొంబాయి హోంమెంబరుగారు రాజీనామా ఇచ్చెదరా?

బొంబాయి అల్లరుల ఫలితము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 20:—బొంబాయి ప్రభుత్వప్రకారంమొదట గా॥ హల్స్సగారు రాజీనామా ఇచ్చెదరను వదలిని ఇండియన్ డెయిలీ మొయలు వక్రిక ప్రకటించుచున్నది. రాజీనామాకు కారణములు తెలియవనియు, బహుళ ఇటీవల బొంబాయిలో జరిగిన అల్లరులకు వీరు చక్కగ అగాధ లేకుండుటయే రాజీనామాకు కారణము కావచ్చుననియు వక్రిక ప్రకటించుచున్నది. అ. వె.

1929 సం. ఫిబ్రవరి నెల 21-వ తేది
గురువారము

మాక్తనాల్లుగారు : ఇండియా

శ్రీమద్రామమూర్తి

బ్రిటిషు లేబరు పక్ష నాయకులగు రామ్మో మాక్తనాల్లుగారు "పార్లమెంట్" పత్రికకు వ్రాసిన వ్యాసమును పరికించిన, వీరికి హిందూదేశముపట్ల ఎట్టి సతకుచితాభిప్రాయములు గలవో యూహించ వచ్చును. లేబరు పక్షమువారు తిరిగి అధికారమునకు వచ్చినను, హిందూదేశమునకు వారొనర్చు ఉపకారముండ దని, మాక్తనాల్లుగారి వైఖరి తేటపరచుచున్నది. లేబరు పక్షమువారు బలహీనులను బలవంతుల భారినండిదప్పించెదరనియు, ప్రజలకే అధికారమిచ్చెదరనియు, మాక్తనాల్లుగారు సూచించిరి గాని, వీరి చర్య లిందుకు విరుద్ధముగ నున్నవి. భారతీయ మిల్లు యజమానులు, కార్మికులను పీడించుచున్నారని మాక్తనాల్లుగారు చెలుపుచు, స్వాతంత్ర్యప్రదానమునకు దీని నడ్డుబెట్టుచున్నారు. జాతిమతభేదములు స్వరాజ్యమునకు ప్రతిబంధకము లని కన్పర్యే టీవులు చెప్పుచుండ, కార్మికులదుస్థితిని లేబరు పక్షమువారు ప్రతిబంధకముగ చూపుచున్నారు. ఇరుపక్షములవారును స్వరాజ్యమును నిరాకరించుటలో దిట్టలే. హిందూదేశమునందు హైందవయజమానులసంఖ్యకన్న, బ్రిటిషు యజమానులసంఖ్య యధికముగ నున్నది. పెట్టుబడిపద్ధతివలన గలుగు చెడుగులకు ఉభయములు కారకులే యగుచున్నారు. అందుచే భారతీయులను మాత్రమే నిందించుట పాడిగాదు.

హిందూదేశమునందు కన్న, ఇంగ్లండులో యంత్రపద్ధతి యధికవ్యాప్తి గాంచినది. కార్మిక సమస్య ఇంగ్లండులో నెక్కుడు తీవ్రముగ నున్నది. ఇట్టిప్రతిబంధకమున్నను, ఇంగ్లండు స్వాతంత్ర్యమును భవించుచుండగ, హిందూదేశము మాత్రము స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుట కేల యభ్యంతరము జూపవలయునో తెలియదు. మాక్తనాల్లుగారు, ఇంపీరియలిజం ప్రతికూలసంఘమును నిందించుచున్నారు. ఈసంఘమువారు నలివినదోన మేమి? కాంగ్రెసునకు వీరు సందేశమును పంపిరట. ఇట్టిసంఘముతో లేబరు పక్షమువారికి సంబంధములేదట. ఈ సంఘము భారతీయజాతీయవాదులకు తోడ్పడుట, వీరి కేమాత్ర మిష్టములేదు. కాంగ్రెసునకు గోరిన సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును ఈసంఘము జలపరచినందుకు, మాక్తనాల్లుగారు మండిపడిరి. సిలోన్ సాన్స్కరణములను, అక్కడిప్రజలు తిరస్కరించియుండ, లేబరు పక్షమువారు నమ్రదించుచున్నారు. సిలోన్ ప్రజలపై గూడ మాక్తనాల్లుగారు ఆగ్రహముజూపుచున్నారు. సైమన్ కమిషనును బహిష్కరించినందుకు, హిందూదేశమును వీ రెటుల నిందించిరో తెలిసిన విషయమే. సైమన్ సంస్కరణములను హిందూదేశము తిరస్కరించునెడల, మాక్తనాల్లుగారికి మరింత

కోప మేర్పడుననుటకు నందియుములేదు. సైమన్ కమిషను సభ్యులనుండి మాక్తనాల్లుగారికి లేఖలు చేరుచున్న వని, వారు చెలిపి, హిందూదేశస్థితిని గ్రహించుటకు మాక్తనాల్లుగారు సైమన్ కమిషను సభ్యులవైననే ఆధారపడుటచే, వారు సత్యమును గ్రహింపజాలకపోవుట వింతగాదు. సైమన్ కమిషనును భారతీయులలో పేరెన్నిక గలవా రెల్లగును బహిష్కరించియుండిరి. రాజకీయపక్షములన్నియు బహిష్కరించియుండెను. అట్టితరీ, ప్రజాభిప్రాయమును గ్రహించుటకు మాక్తనాల్లుగారు ప్రయత్నము నలునక, కేవలము సైమన్ కమిషను సభ్యులనే నమ్ముకొనుటచే, వారి దృష్టి మరింత ప్రాస్వమమునది. లేబరు పక్షమువారికిమీద, అక్రమ సంబంధములను తెంపుకొనెదరని, మాక్తనాల్లుగారు చెలిపిరి. పాపము, వీరిది వరకు పొరబడి హిందూదేశము విషయమున కొన్ని వాగ్దానముల గావించిరి. భారతీయ జాతీయవాదులతో కలసిమెలసి యుండి, వారి యభిమానమును చూరగొనిరి. కాని, లేబరు పక్షమువారు కొంతకాలమునుండియు నిజమగు రంగులతో బయల్పడుచున్నారు. వీరిని నమ్ముటకు వీలులేదని, భారతీయులకు విదితమయ్యెను. ఇకమీద లేబరు పక్షమువారు ఇండియా విషయమున ఎట్టి పొరబాటుల గావించరని, మాక్తనాల్లుగారు చెలుపుటచే, వీరిపై నిక భారతీయు లెవరును ఆశబెట్టుకొన జాలరు. రాజాపుపార్లమెంటుపై కలలో, లేబరు పక్షమువారు విజయము గాంచుచో, మాక్తనాల్లుగారే ప్రధానమంత్రి లగుదురని, సూచించబడినది. అట్టిరాశి యిట్టి యభిప్రాయములను చెలుపుటచే, బ్రిటిషు పక్షములలో దేనిపైనను ఆధారపడి ప్రయోజనము లేదని, భారతీయులకు మరింత స్పష్టము గాగలదు. స్వశక్తియే శరణ్య మని, వారు గ్రహించి పాటుబడుట యవసరము.

కార్పరేషను అధ్యక్షుడు :

మద్రాసు మెయిలు పత్రిక

కార్పరేషనువారు సైమన్ కమిషను కిచ్చిన స్వాగతము నిరర్థకమని, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక నిన్నటిదినము తిరిగి వ్రాసెను అధ్యక్షుని చర్య పట్ల మొన్నటిదినము వ్యక్తపరుపబడిన ఆగ్రహము నకు తగిన హేతువు గలదని ఈపత్రిక నమ్ముచున్నది. కార్పరేషను స్వాగతమును సైమన్ గారు ప్రశంసించిరి. నిజమగు స్వాగతహాత్ర సైమన్ గారికి తెలియలేదని మెయిలు పత్రిక భావించుచున్నది. స్వాగతతీర్మానమును నెగ్గించుటకు జేసిన తంత్రమును వీ రెరుగరని తలచుచున్నది. ఏబదిమంది సభ్యులలో పందొమ్మిదిమంది సభ్యులు మాత్రమే తీర్మానము నామోదించియుండిరి. వీరిలో పదునేడుగురు మాత్రమే హార్బరుకు వెడలిరి. మద్రాసు మెయిలు పత్రిక చెలిపినట్లు, కార్పరేషను సభవారిక తీర్మానము గావించిన పిమ్మట, స్వాగతము కొన్ని పక్షమున జరుగవలయును. అట్టితరీ, కొందరకు ఆహ్వానముల నంది, మరి కొందర కంపక పోవుట, అక్రమము. కార్పరేషను సభవారు హార్బరుయొద్ద స్వాగత మిచ్చుట మరింత ఆశ్చర్యమని, మెయిలు పత్రిక తలంపు. ఇంతకు పూర్వ

మెన్నడును, ఇటుల జరిగియుండ లేదు. కార్పరేషను అధ్యక్షునికి సభ్యులందరకును సరిపోవు టిక్కెట్టులను పంపిరట. కొందరు సభ్యులకు మాత్రమే టిక్కెట్టుల బావుటకు, అధ్యక్షులే కారణభూతులు. స్వాగతప్రతికూలు రాకవేళ హార్బరుయొద్ద తమ ప్రాతకూల్యమును వెలుబిచ్చెదరని తలచినచ, అటుల తెలుపుచో నష్టమేమని మెయిలు పత్రిక యడుగుచున్నది. కమిషనువారి కిట్టి ప్రతికూలప్రదర్శనములు క్రొత్త గావు. నిజస్థితి తేలుటయే మేలని యీ పత్రిక తలంపు. ఈ విషయమై రామస్వామి మొదలిగా రేమని చెప్పెదరో యని మెయిలు పత్రిక ప్రతినిధి యడుగగ, వాళ్లు సమాధానము చెప్ప నిరాకరించిరి గామస్వామి మొదలిగారు, మెయిలు పత్రిక నయినను తృప్తిపెట్టగలక బోయిరి. ఇట్టి స్థితిలో, నితరులు వీరిచర్య నెటులాళి కొనియాడగలరు?

నాకలకుట్ర

నాకాయజమానులకుట్రను తొలగించు నిమిత్తము, హాజీగా రాకచట్టమును భారతశాసనసభలో ప్రతిపాదించిరి. డిఫెన్డరిబేటు పద్ధతిని నిషేధింపవలెనని, యీ చట్టము గోరుచున్నది. దీనిని సెలెక్టుకమిటీ కంపగూడ దని ప్రభుత్వము వారును యూరపియన్ సభ్యులును పట్టుదల జూపినను, భారతశాసనసభవారు దీనిని సెలెక్టుకమిటీ కంపిరి. డిఫెన్డరిబేటు పద్ధతి ప్రకారము, సరకుల పంపువారు నిర్ణీతమగు నాకలలోనే వానిని పంపుటకు పూచీపడవలయును. ఇతరనాకలకు వీరు సరకులను వశపరచగూడదు. ఒడంబడికకు భిన్నముగ వీరెటుల గావించుచో, వారికి సాకర్యములు చాలవరకు తొలగింపబడును. ఇట్టి ఒడంబడిక నేర్పరచుకొనిన వారికి ఆరుమాసముల కొకమారు కొంతసామ్మును నాకలకంపెనీవారు ముదరాయిచ్చుచుందురు. ఇట్టి పద్ధతివలన, పోటీపెరుగుటకు వీలుగలుగుదు. యూరపియన్ కంపెనీలు గలసి, భారతీయనాకలను నష్టపరచుటకు వీలు గలుగుచున్నది. చౌకగా గొంపోవు నాకలలో సరకులను పంపుటకు వీలుగలుగుటలేదు. వాణిజ్యమునకు చాలవరకు నష్ట మేర్పడుచున్నది. అధినివేశరాజ్యములవా రిట్టిపద్ధతిని రద్దు జేసిరి. హిందూదేశమునందుమాత్ర మిది నిలిచియున్నది. హాజీగారి చట్టము యూరపియన్ నాకలకును దేశీయ నాకలకును సమానముగ వర్తించును. ఇది ఎట్టిపక్షపాతము జూపుటలేదు. కోస్తా వ్యాపారము కొనసాగుటకు, ఇట్టి నిరోధములను తొలగించుట యవసరము. చట్టమునకు ప్రతికూలముగ ముచ్చటించిన సింపునను, లాంబుగార్లును, సర్ జార్జి రీసీగారును చెలిపిన హేతువులు నిస్సారములు. చట్టము జాతి విచక్షణను జూపుచున్న దనుట, మామూలువాదమే. యూరపియన్ మిల్లు యజమానులగు సర్ విక్టరు సాసూనుగారుగూడ, చట్టమునం దిమిడి యున్నస్వాత్రము సంగీకరించిరి. సెలెక్టుకమిటీవారి పరిశీలనము ముగిసినపిమ్మట, భారత శాసనసభవారిచట్టము నామోదింతురని నమ్మెదము.

విదేశవార్తలు

భారతదేశ నైతికభావితాభివృద్ధి

బ్రిటిషు పత్రికలు

అంగ్లం, ఫిబ్రవరి 19:—ఈ సందర్భము ముఖ్యముగ గమనించవలసిన విషయము సయమును కమిషను అమీనిస్ట్రేషన్ ఈ సందర్భములయందు ఇండియాలో అందమును మనవల్ల పడయిన రాజకీయమును అసంబంధించి, కాని ఆసహాయవాదులు గూడ తమ పనులను, తమ కార్యక్రమములనుగూడ కొనసాగించుకొనలేకపోయిరి. అభివృద్ధి గాంచలేదు. హిందూ మతము తగవులను పరిష్కరించుటలో జాతీయవాదులు స్వయంసాధనము చేరిరి.

సయమును కమిషనును నియమించుటకు బ్రిటిషు రాజకీయవారి యభిప్రాయమును గైకొనవలసివచ్చెను. సయమును కమిషను ఏమి చేయవలెనో గూడ అసలీ సలహాను బడయుట సిద్ధమునందే కాని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు నూచించిన చిత్తువిధానము; సర్ జాను సయమునుగారు విమోచించి ఆంధ్ర సంకీర్తనములతో గూడుకొనలేదు. ఆంధ్ర న్యాయవ్యవస్థను సమర్థము భారత రాజకీయవ్యవస్థ లీ యాచారమును గైకొన్నచో ఆంధ్రము చాలి సయమును కమిషనుకంటె వారే ప్రకాశించి తమ ఆధిక్యమును ప్రకటించుకొనుటకు వీలుపడెడిది. ఈ భారత వాదములను తేవడముచే ఆంధ్ర భారత ధీమంతుల మేధాసంపదన జూచి గర్వపడుటకు కమిషనుకు ప్రాప్తి లేకపోయినది. రాష్ట్రము రాజకీయములందే ఆసక్తికలవారితో కలిసియుండవలసివచ్చెను.

నాకాదళనిర్ణయసభ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్రీ)

అంగ్లం, ఫిబ్ర 20:—కొత్తగా నాకాదళనిర్ణయసభను ఆంధ్రముల సంవత్సరములలోని చాంబల్లోని గాన ప్రభుత్వ రక్షణ నిధికి, అమీకాన సంబంధించిన బ్రిటిషువ్యవహారములు, రెండుదేశముల నాకాదళనిర్ణయసంగతులను ప్రభుత్వము వారు ఆలోచించుచున్నారని, విచారణ పూర్తిగాక ఏమియు ప్రకటించబడలేదు. అవిచారణ పూర్తిగాకనే కర్మసాసమును దొంగిలించిన ప్రభుత్వములకు చేరినదను. అవివక్ష దొంగిలించిన యభిప్రాయములను ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించలేదు. అమీకాలో ఇంకను రాజకీయములు జరుగుచున్నవని బ్రిటిషువారుచారి చెలిపినది ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరపు సహనమించి గాదనిరి. దీనివలన అమీకాలో అసహాయము బయటపడవలసివచ్చెను. అందుకు తమ ప్రకటనములలో విశదముగ ఏమియు లేవనిరి. అప్పటికటి, చేసినదాకటి ఏమియు లేదని చాంబల్లోని గాననిరి. మారాఠావారి చెలిపినవిషయముల అతనివ్యక్తి యభిప్రాయములేగాని మాప్రభుత్వము ప్రతిపదిపడినవిగావలెనని, ఈ ప్రకారము కావచ్చునను సాధ్య సాధ్యములను చెలియుండిరి. ఈ ప్రకటనలందే ఏమియు జరుగవలసివచ్చెనని ఆంధ్రము చెలియుచున్నది.

కొబ్బూరులో విదేశరాయబారులు

ఎవరును లేచిపోలేదు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్రీ)

అంగ్లం, ఫిబ్రవరి 21:—కొబ్బూరు నుండి విదేశముల రాయబారుల వెనగి నురలి కన్పించెను. అందమును ఆనందమును యున్నారని, భాండీకాదులలోనికి విదేశాంగరాయబారులను కావలసినందున వారిని గుర్తించెద ననియు అమాన్యులగారు తమ ఇష్టమును చెలిపిరి. కొబ్బూరులో నున్న రాజకీయములను అమాన్యులగారి అభ్యుదయము సంగీరించినటులు ఏల చెదని చాంబల్లోని గాననిరి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమ రాజకీయ వ్యవహారములను చెలిపి కొబ్బూరు నుండి భాండీకాదులను విదేశములకు పంపించెను. విదేశములను విడిచివేయవలసి ఆంధ్రములను విడిచివేయవలసి దిద్దించుటకు గొంపోవుచున్న విషయము తప్ప ఇతర విషయములు ప్రతిదినము ఆంధ్రములలో తిరుగుచున్న వాటని తప్పని చాంబల్లోని గాననిరి. ఈ విషయములను కొబ్బూరులో ప్రభుత్వమును అధికారుల సమ్మతి మీదనే బోవుచున్నవనిరి.

హిందూ అల్లడలను గూర్చి ప్రస్తావించుచు బోర్నియో, విదేశము ఇండియాలో ఆనందమును యిది సర్ జాన్ కెల్లెన్ గారు చెలిపిరి.

భారతములచే స్థాపించబడి విదేశపు బ్యాంకుల కెందును తీసిపోవక, తనధర్మమును ప్రకటించుచు నిర్వహించుచున్నది. గత సంవత్సరపు రిపోర్టు ప్రకారము, కరెన్సీలాభము 807719 రూపాయలు చేకూరెను. రిజర్వఫండుకు 175000 రూపాయలు చేర్చబడెను. ఇంత మొత్తము నిధివరకు చేర్చియుండలేదు. బ్యాంకు యొక్క చెల్లించబడిన క్యాపిటలు పరిశోధించుటకు లయ్యెను. రిజర్వఫండు తొమ్మిదివేలయ్యెను. కార్యదర్శియగు బాలాజీ రావుగారిని డైరెక్టరు లభినందించుచున్నాడు. నూటికి 12 వానిన లాభము పంచి పెట్టబడుచున్నది. బ్యాంకుసిబ్బందికి, మానమువేతనము బోనసుగ నీయబడెను. ఖర్చులుబోగ, నిలువ 18802 రూపాయలు మిగిలెను. దీనిని ముందు అక్టోబరుకు చేర్చిరి. దేశీయసంస్థయగు మద్రాసు ఇండియను బ్యాంకు, సత్వరాభివృద్ధిగాంచుచు, చిరస్థాయియై నిలుచుగాక!

ఆరోగ్యవారము

1928 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో, పెక్కు జిల్లాలలోను, అధికసంఖ్యాకముగు మ్యునిసిపల్ పట్టణములలోను ఆరోగ్యవారము జరిగెను. మిగిలిన ప్రదేశములుగూడ ఈవారమును జరుపవలయు నని ప్రభుత్వమువారు ఎచ్చరించుచున్నారు. ఆరోగ్యవారము లారంభమయినప్పటికీ, శిశురక్షణ కేంద్రములు స్థాపించబడుచున్న వనియు, ఆరోగ్యప్రచారము విశేషముగ జరుగుచున్నదనియు, నివేదికము దొరుకుచున్నది. 168059 రూపాయలు, ఆరోగ్యవారము లకుగాను వెచ్చింపబడెను. ప్రతిసంఘమువారును ఇచ్చవచ్చినపుడు ఇట్టి ఉత్సవమును జరపుటకు న్నను, అన్ని ప్రదేశములలోను ఒక్కమారే జరుపుట లాభకరమని, ప్రభుత్వమువారి తలంపు. కాని ఆరోగ్యపు డైరెక్టరుగారు వేర్వేరు కాలములలో నిట్టియుత్సవములు జరుగుటకు సమ్మతించిరి.

మహాత్మునివర్ణనము

గాంధీమహాత్ముడు బర్మాకు వెడలి పిమ్మట ఆంధ్రదేశమున ఏలెలుమానములో పర్యటనము సలుపును. మే నెలలో ఢిల్లీనందు కర్తావ్యములలోను, జానునెలలో పంజాబురాష్ట్రమునందును పర్యటనము జరుగును. మహాత్ముడు ఆంధ్రదేశమునకువచ్చుటకు కొంత ఆలస్యము జరిగినను, ఆంధ్రులు కద్దరు నిధికి ధనము ప్రోగుచేయుటకును, రాంగెను కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకును ఇష్టపడినందున శ్రద్ధపహించుట యత్యవసరము. అసహాయోద్యమ ప్రారంభదినములనుండియు, మహాత్మునకు ఆంధ్రుల వై గాఢవిశ్వాసము గలదు. ఈమారును మహాత్ముని విశ్వాసమునకు పాత్రులై, ఆంధ్రులు చరితార్థులగుదురుగాక!

ఇంగ్లండు: వర్షియా

బహ్మీను దీవులు తమకు చెందిన వనియు, అందుచే వానిని తమకు స్వాధీనము చేయవలయుననియు, వర్షియా ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిని గోరిరి. వర్షియా ప్రభుత్వమువారి హక్కును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించి నటుల నేటివార్తలు చెలుపుచున్నవి. ఇట్టి వివాదమును నానారాష్ట్ర సంఘము పరిష్కరించునో లేక దీనిని పెరుగనిచ్చునో చూడవలయును.

అమెరికా : మద్యపాననిషేధము

అమెరికాలో మద్యపాననిషేధము విఫలమగుచున్నదని చాటుపూరు గలరు. కాని, కొలంబో నగరమున అమెరికన్ ప్రభుత్వమును “పుస్సీపుట్” అను నామాంతరము గల జాననుగారు చెలిపిన యుదంతము ప్రకారము, మద్యపాననిషేధము ఎక్కుడు వ్యాప్తిగాంచుచున్నది గాని, టీ ణించుటలేదు. ప్రతిపక్షాలు సలుపు వివరణములు నిరాధారము లని జాననుగారు చెలికిరి. నిషేధ విజయమును వీరు కచ్చాటిరి. త్రాగదీవారు అత్యల్ప సంఖ్యాకులు మృత్యు త్రమే ననియు, ప్రతిపక్షాలు వారి విప్లవమునే తరుచుగ బయల్పరచి కేలి నేయుచుండెను. జాననుగారి అభిప్రాయము. త్రాగదీవారి కా నవారి కయినను, మద్యము దొరకుట కష్టమగుచున్నది. అమితధనమును వ్యయపరచి రహస్యముగ త్రాగువారు అత్యల్ప సంఖ్యాకులుగనున్నారు. ఏదియోయొకవిధమున మద్యపాననిషేధము అమెరికాలోనే ఆపజయము గాంచెనని చెప్పి, ఇతరదేశములలో నిట్టి సంస్కరణమును ప్రవేశపెట్టుకుంటున్నారే, సాకులు చెప్పవారు పెక్కుమంది గలరు. వీరినిచిత్రవాదమును పాటించ నక్కరలేదు. కడచిన అసభ్యుని ఎన్నికలలో మద్యపాననిషేధాభిమానియే, విజయము గాంచెను. నిషేధ సమస్య ఎన్నికలలో ముఖ్య సారాంశమయ్యెను. మద్యపాననిషేధమును హిందూదేశమున ప్రవేశపెట్టుచో, అమెరికాలో కన్న ఎక్కుడు విజయము బడయు ననుటకు సందియము లేదు.

బాల్యవివాహనిషేధశాసనము

ఇంగ్లండులో గూడ బాల్యవివాహనిషేధ శాసన మవసరమగుచున్నది. బక్ మాస్టరు ప్రభువు గారు ప్రతిపాదించిన చట్టమును, ప్రభువుల సభ వారు రెండుమార్లు పరిశీలించిరి. పదునారు సంవత్సరములలోపల వివాహము జరుపగూడదని ఈచట్టము చెలుపుచున్నది. ఇంతకుపూర్వమున్న చట్టము ప్రకారము బాలికలు పండ్రెండు సంవత్సరములకును, బాలురు పదునాలుగుసంవత్సరములకును వివాహమాడవచ్చును. ఈరితని కనీసపువయస్సు నిర్ణయించబడినను, బాల్యవివాహములు ప్రబలుచుండెనని, సాలిసుబరీ ప్రభువుగారు చెలిపిరి. అందుచే కనీసపు వయస్సును పెంచుటకు సకల్పింపబడెను. మే య మ్య గ్రంథము, హిందూదేశమున జరుగు బాల్య వివాహములను ఖండించినను, ఇంగ్లండులో జరుగుచున్న బాల్య వివాహములను ఖండింలేదు. హిందూదేశమునని తిని తాము నిరసించుచుంక, అట్టిసితియే ఇంగ్లండు నందుగూడ దాపరించి యున్నటుల, బక్ మాస్టరు ప్రభువు గారు చెలిపిరి. బాల్యవివాహములవలన, ఇంగ్లండు స్వపరిపాలనమున కనర్హురాలని, మేయమ్యగారుగాని, ఇతరులుగాని చెలిపియుండలేదు. హిందూదేశమునందు మాత్రము ఇట్టి అచారములు స్వరాజ్యమునకు ప్రబలాటంకములని చెప్పి విదేశీయులు లెక్కకు మిక్కిలి యగుచున్నారు.

ఇండియను బ్యాంకు

మద్రాసు ఇండియను బ్యాంకు దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నందులకు సంతస మగుచున్నది. ఈబ్యాంకు ఇరువది రెండుసంవత్సరముల క్రిందట,

సాంఘికముని ఆరోగ్యము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంకి)

అంధకా, ఫిబ్ర 20:—రజాగారు రాత్రిని బాగానే గడపిరి. ఇంకను శీతముగా నుండుటచే వసారాలో మాస్కుండుటకు శీలమేదట. బహుశా పోవలెనని యున్నదని రాజాగారు చెబుతున్నారు.

స్వేయను శతఘ్ని పశుములు రద్దగుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంకి)

అంధకా, ఫిబ్ర 21:—స్వేయనులో ఇటీవల అల్లరులకు కారకులైన శతఘ్ని పశుములకు రద్దమేసిరి. అందలి యుద్ధాగ్రులు ఆరుగ్రులను ధరించరాదు. జీతములు మట్టపు. మరల క్రొత్తగ ఏర్పడునట్లు వారి కేమియు కలిపి తీరదు. జానులో మరల క్రొత్తగ ఈదజే మేర్పడును. ఈలోపుగ ఆయుద్ధాగ్రులు 24 గంటలలోపుగ ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించినచోట్లకు పోయి తిగునయ్యెత్తవలెనను అచటనే వానమేర్పరుచుకొనవలెనట.

రాజప్రతినిధి; పటేలుగారి విందు

పటేలుగారి ఇంటిలో రాజప్రతినిధి రాజకీయతలను కలిసికొని మాట్లాడుటలో అంతరార్థ మేమియు లేదనియు రాజకీయ రాజకారములకు నుగుపుగా నుండుటకు ముందుగా జేసిన ఎత్తుగాదనియు మీదమిక్కిలి అతివాదులలో చీలిక ప్రారంభమైనదనటకు తార్కాణమగుచున్నదనియు ప్రెస్బుక్ ప్రకటించితిరి (వాయుచున్నాడు).

నిన్ని పెన్ విద్యుచ్ఛక్తి కంపెనీ రాజులు కమిషను విచారణ సంఘ నివేదికములను పట్టిక వర్గము మంత్రి ఆట్టా ర్జీవనరలు రాజీనామా నిచ్చిరి. తాము అధికారరీత్యా సంపాదించిన వర్తమానములనుబట్టి విద్యుచ్ఛక్తి సామగ్రిని కొన్నది నిజమే గాన రాజీనామా నిచ్చిరి మనిరి.

ఆప్త నవార్తలు

[చీము సర్వీసు]

జలాలాబాద్, ఫిబ్రవరి 20:—అలీఅహ్మదు బాగ్ గారు వకాశముచే ప్రజల ప్రాణములకు సామ్రాజ్య చాల ప్రమాదముగ నున్నది, దొంగతనము చేపట్టిపోతున్నది. ప్రభుత్వమువారి ఉగ్రాణుడు తగుల బెట్టిరి, 800 తెగలవారిని జంపితి. కాబూలు నుండిగాని ఖాండపూరునుండిగాని కబురు తెలియదు లేదు.

ట్రాన్స్ జిల్లా అంగోరా శేరి. జర్మనీ ఇతని దళ ఖాన్లును ఆహ్వానించుచున్నది. కాని ప్రస్తుతము వర్తమాన దీనికొనబలములేదు లేదు.

నయిరోబీ నుండి క్రొయడనుకు కి రోజులలో క్యాంబె లు బ్రాహ్మణుడు ఒక స్త్రీని ప్రయాణికురాలుగ వెంటబెట్టుకొని విమానములో వచ్చిరి. కొద్దిరోజులలోనే నయిరోబీకి తిరిగిపోయెదరు.

కెన్యాగవర్తకు పర్ ఎడ్యర్డు గిగ్గిగారికి మువ్వరు జ్యోతికి క్రైస్తవీకరింప గావించబడెను. ఒకవత్తు రోజులలో నెమ్మదియగుననియు మరల కనిని జూచెదరనుకొనుచున్నాడు.

చమరు కంపెనీ ప్రజాభిలంబు నోకరకు దోహదీగారి కొడుకు, ఎడ్యర్డు అనువానిని అతని కార్యదర్శి మతిచంచలముగ నున్నపు కార్మి ఇంటిలో చంపెను. అతడు గూడ అత్యంతగానించుకొనెను.

గేటు బ్రెజిల్ లో క్రిందటి వారముకంటె ఈ వారము జనిలేనివారి సంఖ్య 27000 తగ్గినదట. కొన్ని వారములనుండి సంఖ్య తగ్గుచునే యున్నది.

ఇంతవరకు బొగ్గుగనుల పనివాండ్రు సహాయమునిమిత్తము 482000 పానులకు మించినది.

క్రొత్తరక్షణ నైశాధికతని బాల్వినుగారు కలిసికొని మాట్లాడిరి.

గేటు బ్రెజిల్ లో ఇంకను ముందు కరియుచునే యున్నది

మంత్రులపై లంచగొండినేరము

వంగరాష్ట్ర శాసనసభలో చర్చ
కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 20:—నేడు వంగరాష్ట్ర శాసనసభలో సాయంత్రము 4-30 వరకు సాక్షులతో చాదరిగాను మంత్రులపై విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము ప్రతిపాదించినపుడు పథ క్రిక్కిరిసియుండెను. అత్యంత ఉత్సాహము చెలరేగెను.

లంచము బుచ్చుకొనుట
చాదరిగారు కను ఉపశాసనమునందు మంత్రుల ఆక్రమచర్యలకు, నీతిబాహ్యముగ ప్రవర్తనకు ఖండించిరి. మంత్రులు లంచములు పుచ్చుకొని ఉద్యోగములిచ్చి మెహరాన్ని సంపాదించుచున్నారని. ప్రజలిట్టి చర్యల నసహించుకొనిరి. సయము నుకమివను వారికిగూడ యావివయ మెగుక జేయబడెను. ఒక కామి నేతడు పథ్యము పోవుబాటలో సారా దుకాణము గూర్చి యావధిలో తీర్మానము ప్రతిపాదించ నోటిను యెచ్చువరకు యావివయము బయటకు రాలేదు.

శాసనసభ్యుల విమయమును ఎత్తెనకాఖి కరిపాలన యందు బిరుదువదపు లాసంగుట యందు మంత్రులు ఆక్రమముగ ప్రవర్తించిరి. విద్యామంత్రి నవాబు ముస్తఫా హు సేనుగారు లంచములపై పుచ్చుకొని గట్టువారే శాసనసభ్యులకు నుండెనట్లుని పూర్తిగ విశ్వసించెదరు. శాసనసభ్యులగూర్చి వారి యభిప్రాయము లే. రెండవ నేరముగూర్చి ప్రజలమగు సాక్షులకుగలదు. ఎత్తెనకాఖి కరిపాలనయందు రాజకీయభిప్రాయముల ఒత్తిడి అత్యధికముగ నున్నది. సారాయ దుకాణదారుల తగవులలో రాజకీయతలై పాల్గొని ప్రాప్తహింసబడిరి. ఒకతగవు తనవద్దకు వచ్చినపుడు చిట్టగాంగులో నోకరే లగు శాసనసభ్యుని తనయను యా 1500 ఫీజుపై నియమించిన గాని తా నావివయము కరిపర్చిరింక దలచుకొనలేదని మంత్రి గారు కానించి అట్లు ఫీజు యిచ్చించిరి. ఒకరై నెన్న ఒక శాసన సభ్యుని కుమారుడు కొడంగబడెను. మంత్రుల బలపరచు శాసన సభ్యుల కుమారులకు, బంధువులకు ఉద్యోగము లీయవలసినదవుటచే సమర్థులగు అధ్యర్థులు నిరాకరింపబడుచున్నారని.

మంత్రులు ప్రజలకు జబాబుదారిగా లేదు. ప్రభావతీర్థులు మంత్రులచే కావలసినవనిజేయించుకొనబడుచున్నాడు. యూరోపియన్ సభ్యుల సహాయమున, స్వల్పాశ్రమ చూపి కొందరు సభ్యులను ఒకవరకుకొనియు మంత్రులు నిలవగలుగుచున్నారని. నేను ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమును ఖండించుటలేదు. కరిపాలనా వ్యవహారములందు కలితముగ మెగి, మంత్రులు రాజ్యాంగ విధానమును పట్టుకును సాంప్రదాయమును మన్నింపవలెనని కోరుచున్నాను. అని వారులు హాత చాదరిగారు నుడిచిరి.

వీరోధిన యూరోపియనులు యింకేమంత్రి వర్గమునకు తోడ్పడరు.

బ్రిటిషు అఫీషియలు వర్గము తరపున బ్రాహ్మణుగారు మాట్లాడుచు యాలంచగొండినేరము రజావయినో యేమంత్రి నిగూడ యెకముందు బలవరచరాను. (వినుచు వినుచు) కాని యీ నేరములు రజావగునట్లుకదదు, మంత్రుల కవి ఆశ్చర్యము కలిగింపలేదు. (నవ్వు)

ఈమంత్రివర్గము వడగొట్టబడినచో గవర్నరుగారు యింకేమంత్రి వర్గమును నియమించినను తమకత్తుమువారు బలవరచ బాలరగిరి. ఈ యాటలు వినుగెట్టుచున్నవనిరి.

అతిగూలుగారు మాట్లాడుచు గజ్జు వివక్రమంత్రి మంత్రివర్గము ఓడినపిదప ప్రస్తుతపు ఎత్తెనకాఖి మంత్రిగారు తనకు ప్రవ్య మొసంగ నూచించిరిగాని తానంగీకరింపలేదనిరి. బాగుగ డబ్బుగల మంత్రి యూరోజులలో అధికారముజేయగలడు గాని కరిపాలన వ్యవహారములందు శ్యామముండవలెనని గోరుచున్నాననిరి.

మంత్రిగారిపత్తువాడగు ఆట్టులు సతాదగారు లేచి తాను యా 1500 ఫీజుపుచ్చుకొని వానించలేదని చెప్పుచుండ మంత్రిగారే బదులు చెప్పని యని స్వరాజ్యకత్తుమువారు కోరలు జేసిరి.

మంత్రి నవాబుమహ్మద్ హుసేనుగారు, ప్రైమరీ విద్యావల్లమునకు స్వరాజ్యకత్తుమువారు ప్రతిపాదించునట్లును 28 గురు మహమ్మదీయ సభ్యులు తనడబ్బు తినుచున్న వారందుటచే గలిపించెద నని తన తో మంత్రిగారే జెప్పినట్లు వి. కే. భానుగారు నుడిచిరి. ఇది పథ సవరణపరచినట్లు గాదా? యని ప్రశ్నించిరి.

మంత్రిగారు మాట్లాడవలెనని వలపునగోరగ గా|| స వాబు ముక్రఫ్ హుసేను గారు లేచి ఎత్తెనకాఖి కరిపాలనయందు లై నెన్న లాసంగుటగుగూర్చి ముందుగ బెట్టిరి. తనకార్య దక్కులు, వివిధకాఖిలందుల పేదయుద్యోగములు చెప్పినట్లు నిర్ణయించిరి. భేదాభిప్రాయము గల్గినచో గవర్నరుగారి నిర్ణయమునకు విడిచిపెట్టిరి మనిరి. యా. 1500 పకీలఫీసునిక యము అసందర్భపు అసత్యమనిరి. మంత్రిగారు మగించకముం చే పథకాటికి మగి నెను, వరుసాదు 2-30 గ. సమాజకము గున్న (ఫీ నెను.)

వైటుకొన్నిలునభ

ఆయుధశాసనమును రద్దుచేయవలయునను తీర్మానము నిరాకరింపబడుట

గుజ్జపుపంచెములలో వైపుపంచెములు కట్టుటను నిషేధింపవలయునను తీర్మానము విగ్రహింపుట
శిర్డీ, ఫి బ 18:—నేటికినడుపు నేటుకొన్నిలపథ 11 గంటలకు సమాజక నుయ్యెను.

ఆయుధశాసనమును రద్దుచేసి ఇంగ్లండునందలి శాసనము వలెనే భారతదేశమునకు మరొకశాసనము తయారుచేయవలయునని కుమారకంకరాయి చాదరిగా ప్రభుత్వ తీర్మాన ముపపాదించిరి.

ప్రస్తుతము అమలునందున్న ఆయుధశాసనమును ఇంగ్లండు తీర్మానము నిర్వీర్యముగ నుచున్నారనియు, స్వహత్య, పాపాకర్యములకు ప్రజలకు కలగజేయవలయుననియు, కుమారగూర్చి యభిప్రాయము చెప్పిరి. భారతీయులు సమాజముగ సాత్వికము. మొదలు నియు హింస వారితల్పమునకు విరుద్ధమైనదనియు, అం. భారతీయులకు ఆయుధముల నొసగిన పట్టిప్రమాదము సంభవించదని రాయగారు చెప్పిరి.

ఆయుధశాసనమును రద్దుచేయ నక్కరలేదనియు, ఇంగ్లండునందలి ఆయుధశాసనమువలె భారతదేశపు శాసనమును సవరింపవలయునని కపర్ది గా రొక సవరణ సుపపాదించిరి.

హోం డిపార్టుమెంటు కార్యదర్శి తీర్మానమును గ్రేట్ పింపు ఇట్లు చెప్పిరి:—భారతదేశమునందు అందరు ఆయుధములను ధరించుటకు లై సెన్సుల నియమం అదర్శకరమగు ఏర్పాటుగ నుండును. చట్టముల ననుసరించి కాంతముగ నుండనివారు భారతీయులలో వలపుకున్నారను విషయమును గుర్తెగవలెను. ఇప్పటికే దొంగలు రహస్యముగ ఆయుధములను సంపాదించుకొనుచున్నారని. లై సెన్సు నిర్బంధములు లేకున్న దొంగల కెట్టి బలము కలగునో చెప్పటకు శీలమేదట. బొంబాయిలో మొన్న ఆల్లరులు జరిగినవి. ఆల్లరుల జరిగినవారందరి వద్ద ఆయుధములన్న ఆల్లరులను అణచుట ఎంతకష్టమై యుండెడిదో ఊహించుడు. ఆయుధములను ధరించుట వాగరిక లక్షణము కాదను విషయమును గుర్తెగవలెను. ఇంగ్లండునందలి శాసనమువలె భారతదేశపు శాసనమును మార్చవలయునని కోరబడినది. ఇంగ్లండువారు తమ చట్టమును భారతదేశపు శాసనమువలె మార్చుట కుద్దేశించుచున్నారని. ప్రస్తుతము 500 రూప్యములు భూముకన్ను చెల్లించువారు, ఆదాయపు పన్ను చెల్లించువారు, 100 రూప్యములకన్న ఎక్కువజీతములను పొందు ప్రభుత్వోద్యోగులు లై సెన్సులకు దరఖాస్తు పెట్టుకొనవచ్చును. 1921 సంవత్సరమున 97 వేల లై సెన్సు లివ్వబడెను. 1927 సంవత్సరమున 197000 లై సెన్సు లివ్వబడినవి. ఇంకను విరివిగ లై సెన్సు లివ్వవలయునని కోరటం శ్యామము కాదు.

పర్ ఈమరు హయతు ఖానుగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు ఆయుధశాసనము రద్దుచేయబడిన ఆఫ్రికానీయునందువలె భారతదేశమునందు కూడ అంతరంగికయుద్ధము జరుగగలదనిరి.

కమర కంకరాయిగారి తీర్మానము కపర్ది గారి సవరణ నిరాకరింపబడెను.

రైల్వే శేట్లను తగ్గింపవలెను.

రైల్వేలలో మాడవరగతి రిటరను టిక్కెటుల శేట్లను తగ్గించవలయునని నేట్ గోవిందరావుగారు రొకతీర్మాన ముపపాదించిరి. రైల్వే కంపెనీలకు మాడవరగతి ప్రయాణికుల వలెనే లాభము కలగుచున్నను వారిసౌకర్యముల విషయమై అక్రమచూపుట శ్యామము కాదనిరి. ప్రభుత్వమువారిపత్తుమున పర్ శిప్రీకార్పొలుగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు భారీలు ఇంకను తగ్గింపబడిన రైల్వేలకు 250 లక్షలు సన్నముకలగుననిరి. కొంతవరకు జరిగినపిమ్మట నేట్ గోవిందరావుగారు తీర్మానము సుపసంహించుకొనిరి.

గుజ్జపు పంచెములు

గుజ్జపు పంచెములలో వైపుపంచెములు కట్టుట శీర మని నిర్ణయించవలయునని కోరుచు డాక్టరు యు. రామారావుగారు రొక తీర్మాన ముపపాదించిరి. గుజ్జపుపంచెములను ప్రజలకు తీరనికష్టము కలుగుటయే కాక నైతికప్రవర్తనము ఓడించుచున్నదనియు, గవర్నరులు యాజమాన్యమున గుజ్జపుపంచెములు జరుగుచుండుటచే జూదపుపిచ్చి అధికమగుచున్నదని రాయరావుగారు చెప్పిరి.

పర్ బారి గాడ్పిగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు గుజ్జపు పంచెములలో వైపుపంచెములు నిషేధించబడిన రహస్యముగ సంపాదించు కట్టుబడుననియు, అప్పుడు పోలీసువారు ప్రజలపై తప్పుకోకులు లేదుటకు అవకాశ మేర్పడుననియు చెప్పిరి.

పర్ ఈమరు హయతు ఖానుగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు వహమ్మదీయమునకు ననుసరించి జూదములలో వై

భారతశాసనసభలో ప్రభుత్వపరాజయము

'డిఫెన్స్ రిజేట్'ను రద్దుచేయు బిల్లును గూర్చి చర్చ

భారత సామాన్యపారాభివృద్ధి అభ్యంతాపసరమును 'డిఫెన్స్ రిజేట్'ను రద్దుచేయు బిల్లు సెలెక్షన్ కమిటీకి పంపబడినదని వాణిగారి ప్రతిపాదన భారత శాసనసభవారిచే నామోదించబడినది. 52 గురు అనుకూలురుగను, 42 ప్రతికూలురుగను సమ్మతుల నిచ్చిరి. ప్రస్తుతము అమలులోనున్న పద్ధతి వలన సరుకులను పంపువారు కంపెనీలతో కంట్రాక్టు చేసికొనెదరు. ఈకంట్రాక్టును వారు అనుసరించి నవో 6 నెలలకు వార్షికు రుసుములో 10% ముదరా యివ్వబడును. అనుసరించనిచో నివ్వబడదు. ఈపద్ధతివలన పోటీలేకుండ పోవుచున్నది. భారత సామాన్యపారాభివృద్ధి స్థాపనమునకు కూడ నిది ప్రతి బంధకముగా నున్నది. ప్రభుత్వమువారు దీని నడ్డగించిరి. కాని వారు పరాజయమును గొంచిరి.

శ్రీ, ఫిబ్రవరి 20:—నేడు శాసనసభ సమావేశమున కన్యకు గర్భ మెటువత్తునన జాయకులందరు తమ స్థానము లలో నుండిరి. కాని వాటియ జాయకులు చాలమంది రాలేదు. రసభార్యకు చాల జబ్బుగా నున్నదని వార్త వినినతోడనే వా వటియ జాయకుడు జిన్నా గారు బోంబాయికి వెళ్లవలసివచ్చెను. సామాన్య ప్రజలకు యిచ్చుచున్న వాణిగారి 'డిఫెన్స్ రిజేట్'ను రద్దుచేయు బిల్లు తీవ్రవాదోపవాదములకు కారణ మయ్యెను. ఇతర బిల్లు వాణిగారి కోస్తా వాణిజ్య వ్యాపారచట్టమునకు సోపర అప్రాయముని చేపడగను. మొదటిచట్టముయొక్క అభిప్రాయ క్రమమును కొనసాగించుట కిది యామోదించుట అత్యవసరము.

వాణిగారి యుపన్యాసము

ప్రభార్యకు చట్టమునువారును సెలెక్షన్ కమిటీవారి నిశ్చయము గాని ప్రభార్యుగారు సభివారికి సమర్పించినదంతవార వాణిగారి ప్రతిపాదన చర్చకు వచ్చెను. 'డిఫెన్స్ రిజేట్'ను రద్దు చేయుటనుసరించి ఈ కిందిపథ్యము గల సెలెక్షన్ కమిటీవారు విచారించి సభకు నివేదించవలెనని వాణిగారు ప్రతిపాదించిరి. పథ్యము పేరు:—సర్ వ్యాపారము, బిల్లు, కలనల్ (కాఫర్స్, దొంగస్వామియ్యంగారు, గజనది, వాణిజ్యము వారు, జమ్మదాను మెహతా, నియోగీ, సర్ ఫుల్ డి. కృష్ణదాసు తామరదాను, మహమ్మద్ షాఫీ, ముఖ్యమంత్రి శ్రీ, ప్రతిపాద కుడు.

వాణిగారి రిజేట్ పరిగమించి:—ఇదివరకు సెలెక్షన్ కమిటీ వారి యెదుటన్న కోస్తావాణిజ్యచట్టమున కిది సోపరప్రాయ మగు చట్టము. కోస్తావాణిజ్యచట్టమువలన లాభము లన్నియు భారతదేశములోనే యుండును. ఈ వాణిజ్యము భారతీయుల తరము చేయవలసినదని వాటి, లాభములన్నియు భారతసామాన్య పాదలకి వచ్చుచట్టము ఈ బిల్లు చేయగలదు. కోస్తా వ్యాపార చట్ట ము ఆమోదించబడినగాని ఈచట్టము చర్చకురాగూడదని చెప్పటకు మనవలదు. తక్షణము ఈచట్టము అమలులోనికి రావలసిన అవసరము కలదు. విరోధియను కంపెనీల ప్రత్యేకానుభవము లను, భారతకంపెనీల ప్రత్యేకానుభవములను ఈ చట్టమువలన రద్దుగుచున్నది ప్రస్తుతము వాణిజ్యమునందలి లాభముల ననుభవించుచున్న కంపెనీల వల న భారతసామాన్య పారాభివృద్ధి స్థాపించు కంపెనీలు స్థాపించుటగాని, వృద్ధిపొందుటగాని వీలు లేకున్నది. ప్రస్తుతము పరుకులను పంపువారు తమ తమకుల నన్నిటిని ఒక కంపెనీవ్యా రానే వంపవలెనని పద్ధతి వ్యాపారము చాల నష్టముకలగ జేయుచున్నది. అనేక కంపెనీలు ఒక సమితిగాచేరి రెల్లు కింగిందులవలన పోటీ బోత్తుగా లేకుండపోవుచున్నది. ఒకడు ఒకకంపెనీతోగాని, ఓమిరితోగాని కంట్రాక్టుచేసికొని వానిని అనుసరించక పోయినయెడల వానికి అనేక యిబ్బందులు కలుగ చున్నవి. ఈ కష్టములను నివారించి వాణిజ్యమును అవ్యాపార ముగా వృద్ధిచేయుటకే బిల్లు ఉద్దేశించుచున్నది.

ముదరాయిచ్చుపద్ధతులు

కంట్రాక్టుచేసికొనువారికి చార్జిగా నూటికి 10 నెంకు లు ముదరా యివ్వబడును. ఆనెలలు గలించివెళువారే ఈ

వందముల వేయుట నిషేధించబడినను గుర్రపుకందెములలో పై కందెములు వేయుట నిషేధించబడి లేదనియు, ప్రభుత్వమువారి కివందెములన్ని లాభము కలుగుచున్నందున పందెములను నిషేధించగూడదనియు చెప్పిరి.

హోగారు తీర్మానముపై మాట్లాడుచు ఎప్పుడెప్పుడు ఈ వందెములన్ని నష్టము కలుగుచున్నదని నిరూపించబడినో అప్పుడు నందము ప్రభుత్వమువారు వందెములను నిషేధించి రనియు, ప్రజలకు నష్టముకలుగుచున్నదని రుజువుచేసిన, ప్రభు త్వమువారు తగువర్యపుష్కలములకు సీడ్ మెయిన్వారనియు చెప్పిరి.

తీర్మానము అధిక సంఖ్యకులచే నిరాకరింపబడినది. అం తటితో సభ లేకటిదినమువరకు ఆపుదల చేయబడినది.

శ్రీ, ఫిబ్రవరి 19:—స్టేటుకాన్సులు సభలో నేటిదినము రైల్వేవోర్డు ఫిఫ్ కమిషనరు సర్ ఆర్థును వాణిగారు రైల్వే బడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టిరి. బడ్జెటుపై చర్చకు ప్రవారమువాడు తరుగను. (అ.ప్ర.)

సరుకును పంపువారు యివ్వకంపెనీలతో కంట్రాక్టు చేసికొనక పోయినచో యా ముదరా యివ్వబడుచున్నది. ఇతరు ఓడ వ్యాపారమునకై యోగ్యులమున్న సమయము వాణిజ్యాభివృద్ధికి తోడ్పడక, అడ్డగించుచున్నది. వానితో పోటీచేయుకంపెనీల స్థాపనము అసాధ్యమగుచున్నది. ఈ విషయమే 1907 సంవత్స రమును రాజ్యాంశవిషయ వివరణయొక్కటకు, 1928 సంవత్సర మున సెలెక్షన్ బడిన ఇంప్రొయ్ట్ సిస్టమ్ కమిటీ యెదుటను, యితర కమిటీయెదుటను అనుభవమును సాక్ష్యమువ్వబడినది. కీ కీ శేషగిరియ్యగారు ప్రవేశ పెట్టిన బిల్లు పందర్బతున వచ్చిన యిట్టి పాతములుగూడ అనుభవముగానే యుండెను.

కొన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు రిజేటుపద్ధతిని ఖండించెను. అంగ్ల సామాన్యమునందలి అధికారే రాజ్యములయందురాద యీ పద్ధతి రద్దుచేసిన సభివారు గమనింపవలెను.

సిమెన్స్ గారి ప్రతిఫుటన

వాటియ వ. పారామను పురగొల్పునను కారణముచే సిమెన్స్ గారు బిల్లును ప్రతిఫురించెను. అంగ్లవర్తకులు కేవలము స్వార్థములై భారతదేశముయొక్క పంపత్తిని అవహరింప నజేకోచినవారని వాణిగారు చెప్పట సమంజసము కాదనిరి భారతదేశముయొక్క పత్తికల యొక్క అభివృద్ధికి భారతదేశ ములోని అంగ్లము లీబిల్లును ప్రతిఫుటించుచున్నారని యిత డనెను ప్రస్తుతము భారతదేశము ప్రపంచములోని దేశములలో రి వ స్థానము నాక్రమించుచున్న దనియు, జాతీయతత్వపాత యును ప్రాత్యక్షియ నిట్టిచట్ట ములు అనుసరించినచో నిట్టి యిట్టిపద్ధతి కేవలము అడ్డగించుచున్నది అందుచే చెప్పెను. అవశ్యానియను ముగిలయ రాయలకవిషయ రిపోర్టు ప్రస్తుత పద్ధతిని ఆమోదించెననియు ఈపద్ధతి చెడ్డకాదనియు, సభ్యు లు వాణిగారి ప్రతిపాదనము నంగీకరింప రాదనియు ఆతడు పోతెను.

లాంబు (బర్బా)

లాంబుగారు మాట్లాడించుచు యింప్రొయ్ట్ సిస్టమ్ కమిటీవారి అభిప్రాయములను ధారాళముగా మల్లేఖించిరి వాణిగారి పద్ధతి యామోదించబడినచో సరుకుల పంపువారికి గారంటి లుండవనియు, వాణిజ్యము తగ్గి పోవుననియు ఆతడు చెప్పెను.

విద్యాసాగర పాండ్తా

బిల్లు నామోదించుచు కన్యకంపెనీలు స్థాపించ బడుట దేశమునకు అత్యవసరమనియు ఒక వర్తక కంపెనీలో నున్నవారెవరుగా నున్న వాణిగారు వర్తకములను వచ్చులాభ ములన్నియు దేశీయ కంపెనీలే యనుభవించవలెనని చెప్పుచు స్వార్థము అయోగ్యపు బిల్లులకు వాణిగారి చట్టము వర్తించ జవాబనియు విద్యాసాగర పాండ్తాగారు చెప్పిరి.

దొరస్వామి అయ్యంగారు

బిల్లు నామోదించుచు దొరస్వామి అయ్యంగారు బిల్లు చెప్పిరి. వాణిజ్యమును వృద్ధిజేయుట కేర్పడినట్లునునుండు రా జకీయములకు బొత్తులు కేవలము గాక తగ్గు. భారతీయులను విచారణలేకుండా దేశాంతరము పంపుటకు విరోధియను వర్తకు లు గవర్నరుజంబంతు అధికారమునందలెనందురు. కాని విరో ధియ వాణిజ్యాభివృద్ధిచట్ట వారు గవర్నరుజంబంతుగారియెడల విశ్వాస ముండరు, తమవారే వారు వి. వి యస్. యక. కం పెనీవారిచే తెలుగున ప్రయంపబడినకరకరమును పదివి అది చాల అర్థమైనదనియు మహమ్మదీయల ఓడలలో ప్రజాస పరకులను వంకరాదని ప్రబోధించుచున్నదనియు చెప్పిరి.

సర్ బార్ని రెయిన్

బిల్లును ప్రతిఫుటించుచు సర్ బార్ని రెయిన్ గారి భావము లను తెలియచిరి.

ఈ చట్టముయొక్క అవతారిలో వాని ఉద్దేశము భా రత వాణిజ్యాభివృద్ధి జునియున్నది. ఇది యిట్లులేనచో కోస్తా వాణిజ్యమును ప్రత్యేకింపవలన వాణిజ్యాభివృద్ధి యగునా యని ముగ చూచిపోవలెనని, వాణిగారి బిల్లు ఇందుకు తోడ్ పడునామని రుజువుగాకముందే యిది ప్రతిపాదించబడినది. వాణిజ్యాభివృద్ధి కిది తోడ్పడును. భారతకంపెనీలు స్థాపించబడ

జాలవరియు స్థాపించబడినచో యీసాటికి వాణిజ్యమునకు వాణిగారిని, వి. వి. యస్. యక. కంపెనీలట్లుగా పోటీక లుగజేసినది చెప్పిరి. ఈసాటికి యీబిల్లు యెట్లు పోగొట్టునకై ఇంతకంటే మెచ్చురేటుండరా దనియు తక్కువరేటుండవార నియు నిర్ణయించిన సమరంజనముగా నుండును. ఇట్టి బిల్లుల న అధికముగా గలుగు లాభపద్ధతులను వారుగా విచారించిగాని ఆమోదించుటకు వీలు లేదు. ఇది ముఖ్యము తీరమున లేదు. కలకత్తానుండి రంగూ మకు పోవుచున్న ఆములు నున్నది. సరకులను పంపువారి కిది ఓడ యజమానులకును పోకర్తముల నీవనర్థి కలగజేయును. ఈబిల్లు కార్యనిర్వాహక వర్తమువాటికి వాణిజ్యములో పోకర్త ము కలగజేసికొనుటకు అధికారము నిచ్చుచున్నది. బిల్లు సరిగా (వాచిబడలేదు).

దీనివలన లాభములు

ప్రస్తుత పద్ధతివలన మూడులాభము లున్నవి. (1) ప్రముఖ గా సరకులను తీసికొని పోవుటకు ఓడలను నడపుట (2). రైల్లు మెచ్చు రైల్లు కాకుండునందులు. (3) ఓడ యజ మానులలో నన్ని రకముల వారికి నిమ్మకూరగా సాకర్తముల నిచ్చుట. ఈ పద్ధతియే తేని చో యీ సాకర్తములుమాడ నుండవు. మూడేండ్లకొకసారి రే ట్టు మెచ్చురైల్లు కాకుండు మూడవలెనని స్ట్రేటు సెటిల్ మెం టులో సాకర్తయిచ్చుది. భారతదేశములో ముఖ్యమైన రెం డు కంపెనీలు దీనికొప్పుకొనినవి. అపద్ధతి యవలంబించిన అ భ్యంతరములం తొలగును. బిల్లు వాంఛనియముగాదు. నా మా టలు నాలకించాయెడల ప్రభుత్వమువారు దీని నడ్డగించెదరు.

సర్ విక్టరు సామూయ్

బొంబాయి బిల్లు యజమానుల తత్వమున సర్ సామూయ్ గారు బిల్లులో నిమిడియున్న సూత్రముల సామోదించిరి. కాని యీబిల్లులో పరుకులను పంపవలసిన పద్ధతులకు పరియగు గారంటి లుండవలెనని వదిలిరి. సెలెక్షన్ కమిటీలో తగు ను మార్పులు చేయవలెనని సామూయ్ గారు కోరిరి.

ఫలహారానంతరము

ఫలహారాంతరము వాణిగారు చర్చకు ప్రత్యుత్తర మొసం గిరి. రెయిన్ గారు సెలెక్షన్ కమిటీకి బిల్లు వంపబడరాదని అడ్డ గించిరి. సమ్మతులు పుచ్చుకొనబడిగా అనుభవముగా 52, ప్రతికూలముగా 42 వోటు చేసిరి. సెలెక్షన్ కమిటీకి బిల్లును వం పవలెనను ప్రతిపాదన నెగ్గెను.

క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడ్డు 552 సెక్షను నవరణ

జలాశ్రయముగా సెల్లుకొని పోబడిన వారిని, రికర నిచ్చి వేయుటకును, పిల్లల పోషకత్వమును గురించి 552 క్రిమి నల్ ప్రొసీ జరు కోడును సవరింపవలెనని కోస్తా తనబిల్లును అభిప్రాయమున ప్రభుత్వము వదిలిపెట్టవలెనని కోరుచు వండిరి తామరుదాను భార్య గారు ప్రతిపాదనగావించిరి.

ప్రభుత్వమువారి వైఖరి

ఉపపాదకని పద్ధి ప్రాయమును వ్లాపించుచు తాము బిల్లును ప్రాయము నంగీకరించుట లేదనియు, ఐదవ అభిప్రాయ మునకై ప్రపంచలె.ను ప్రతిపాదనము నడ్డగపెట్టుట లేదనియు, ప్రభుత్వమునకు సిల్లిడీ గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి రేపు మరల సభ సమావేశమై రైల్వే అదాయవ్యయ వట్టికను నిమర్శించును.

జిన్నా సతి మరణము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 21:—యం. ఎ. జిన్నాగారి భార్యయగు రతిభాయి జిన్నా సతి బుధవారం రాత్రి మరణించెను. ఈమె సర్ డివా పెటిట్ గారి ఏకమూత్ర మరణించు నప్పటికి ఈమెవయస్సు 30 సంవత్సరములు. ఈమెకు 1917 సంవత్సరమున జనాపామయ్యెను. ఈమె నుంచిన క్రి. వెలింగ డను ప్రభువుకు పిడుకొని ఉత్సవములు జరుగగూడదను అధి దోశము సంపర్కమున జిన్నాగారు పురముండరమున ఉత్సవ సింపులు, ఈమె బహిరంగపథలో ఉత్సవసింపులు జరుగుచుం డెను. కడచిన సంవత్సరము జిన్నా దంపతులు పారిసుకు పోయి నవ్వుడు ఈమెకు జబ్బుతగిలెను. కొన్ని మాసములక్రితము పిరు బొంబాయి చేరినదిమొదలు ఈమె మునముకుట్టెను. ముగళ వారము జాడ్యము అధికమగుటచే జిన్నాగారికి రతివాస్త్ర పంపబడినది. జిన్నాగారు నేటిదినము ఉదయము బొంబాయి చేరిరి. (అ.ప్ర.)

కు స్తీ వం దె ము

గామ—పీటర్సను

పోటియల్, ఫిబ్రవరి 20:—ప్రపంచములో మట్టిబట్టు వారిలో మేటి ఎవరని నిర్ణయించుటకై నామగారికి జేన్ పీటర్సనుగారికిని ఈనెల 24వ తేదీ పోటీ ఘోషించి మట్టిబట్టు దను జరుగుటను. (అ.ప్ర.)

అమృతాంజనము దీపో మృదాను, బొంబాయి.

కృత్రిమమృత్యువము

కలువాయ, నెల్లూరుమండలము

ఈ సం 16 వ తేదీ శనివారము నెల్లూరుమండలమునందు గల కలువాయ యను గ్రామమున ఆత్మహత తాలూకా చావు గార్ల వల్ల నివాసియును సహస్రకంఠరామయ్యయను మున్నగు కాన్యములను రవియించిన బ్రహ్మశ్రీ రామచంద్రులు కొండయ్యకాశ్రమిగానే తోగింపబడిన శ్రీ తేజనవామన మహాపురాణ కృత్రిమమృత్యువము పూరితాతపరణ కాన్యమునకు పరివర్తనమును వ్యాఖ్యానమును రవియించితియు, కండిని కంఠద్రుడైతియు బ్రహ్మశ్రీ శాగత్పాదీ కన్యస్వామయ్యుల ది. ఏ. గారు అగ్రాపకాధిపత్యము గలించ జయవదనముగా జయపబడెను. ఈ సభకు కలువాయండులకుండి వలుపురు వండి తులును, శ్యామరామయ్యులు సేతుకులను విచ్చేసియుండిరి. జగత్సర్వకవి శేషయ్యయ్య, కవిరాజ బిరుదాంకితులను అగు బ్రహ్మశ్రీ శ్రీ సాధ కన్యమూర్తి కాన్య-గారు పభక విజయముచేసిరి. ఆనయము శ్రీ చన్మ శేఖరాలయ్యయ్య భగవంతునకును పురాణమునకు అర్పణ జయపబడెను. కవియ్యలను, గ్రంథమును వట్టామును మంగళవాద్యముతో నుత్సవము చేసికొనియు భగవత్సన్నిధానమున కృత్రిమమృత్యువమును మధ్యాహ్నము శాలగువల్ల మలవాటికి ముఖ్యముగా వీధలకును అన్నదానము తృప్తిరముగ నొనరింపబడెను. పాయంకాలము మూడుగంటల కొక గొప్పపభ జయపబడెను దేవాలయ ఆనందనందయ్య (పేతుకుల శ్రీకృష్ణయ్యయ్యయ్య) ఇన్సుచోత్సవ పదకొండుకాలియలయ రెండు జేతకంపై విక్రమబుడమగ జనలు వచ్చియుండిరి. చోటుచాలయ్య. అభినవాంధ్ర వాల్మీకి విజయించియును, జగత్సర్వకవియ్యయ్యయ్య బ్రహ్మశ్రీ కాన్యస్వామిశ్రీ బసవం చి శేషాద్రిశ్యాగారు కలువాయయందు జరిగినచా రసలంకన ఆచ్చటి జనమునికి చేష్టాగతోపకాన్యపంజాగించి. అధ్యక్షత ప్రధమకాన్య సానంతరము కడవయ్యచేసిన పండితకాన్య పురాణ శ్రీరవిశ్యాగారు బ్రహ్మశ్రీ జనమంచి శేకటను బ్రహ్మశ్రీ శరణ్య గారు పురాణ ప్రకంపయము విషయంబును గూర్చి యువామన పురాణ మహిమలను గూర్చియు సువన్యసిందిరి. తర్వాత బ్రహ్మశ్రీ కవిరాజ శ్రీ సాధ కన్యమూర్తి కాన్య-గారు కవిత్వమును గురించియు, ఇచ్చటి అకలితక కవిత్వములను గురించియు, సహజ గంభీర వాగ్దళలచే పట్టుల రంజితచేసిరి. అంత బ్రహ్మశ్రీ ఆనమంచి శేషాద్రిశ్యాగారు భాషాంతరీకరణమును గురించి చక్కగ చెప్పిరి. గ్రంథకర్తగాని శోడు కాలములను, స్వర్ణ తరళియలును, రజిత మండలములను బహుమతిగా నొసంగుటయు గాక చీవాంబరముచే గాలించిరి. ఈ సమయంబుననే భారత విమర్శనము గావించి భారతము బూతుల పట్ట యనియు, కేదవ్యాసులని యాడదనియు, పాండవులవాచ్యులనియు నిడియెను, ఆ తర్వాత సముచియ్యయ్య, గ్రంథముల ప్రాయశ్చిత్తం ద్యా ల శేకటను బ్రహ్మశ్రీ శాగత్పాదీ కాన్యములను సభ జరిగినచోటల్ల గర్వింపవలయునను తీర్మానము మ-రా-శ్రీ, పాణకా శేషాద్రిశ్యాగారు రుపొందిరి. పండిత కవులగు శ్రీ గునుపాటి వీశాద్రిశ్యాగారు బలవరచిరి. ప్రాఫెసర్ అంజకగారు ఆనూదముగ చెప్పిరి. శ్రీ శేషాద్రిశ్యాగారు తిరువయ్యుని విశదీకరించిరి. నెల్లూరుజిల్లాబోర్డున కధ్యక్షులగు మ-రా-శ్రీ, దేజవాడ రామచంద్రాద్రిశ్యాగారు తీర్మానము నొప్పుకొనెను యిట్టి సభలలో భారతనిరంజనమువారి శామస్మరణముగాదా మంచిదిగా నుంది. ఇట్లే క గ్రీవముగా తీర్మానము గీకరింపబడెను. పిమ్మట కవి కవిత్వప్రకంపలగూర్చి నెల్లూరి సమీపమునందు కొమరిక గ్రామవాసులు శ్రీ రామనాథకాన్య-గారును బళ్లారినుండివచ్చిన పండిత కాన్యశ్రీరామ శేకటరామ కాన్య-గారును కడవజిల్లా రాయచోటినుండి వచ్చిన పండిత నెల్లూరు శేకటాద్రిశ్యాగారును కవిగారికివద్ద రత్నముల బహూకరించిరి. అధ్యక్షులు పురాణమును గొని యాడి యీ సభజయపుటకు హేతుభూతులు గ్రంథవాత్సనామును సహజధార్మికులను అగు శ్రీ అల్లంపాటి పోలిరెడ్డిగారిని కొనియాడి యిట్టి కార్యములు సర్వదా జరపుమండలమునని తెల్పిరి. అంతక జయజయ ధ్యానములతో సభ ముగిసెను.

ప్రేక్షకుడు.

గవేరియ

ఫ్రెంచి గవేరియ విక్రయ అను మందు పెగరోగమును పూర్తిగమున్నును, వెంటనేగుణముకనుబడి బాధతగ్గును. మంట, చులుకు, గ్రహించుటలగును. గవేరియ వీజములను సకంఠచేసి, దీర్చించిన పెగరోగమును అంతరము లేకుండ నున్నును. చక్కములేదు. 16 ద్రాముల ద్రావకము రికోజాలకు, నెలరు 2-8.0 డి. సి. గ. కు రి. ఈమందు గోదావరి రైలువైకా రద్ద కాకి శారి గ్రామభోను సామ్రాజ్యపాద అమ్మను.

టి. సాంబంబదర్లు, ఇన్నీనుపేట రాజమండ్రి.

గుంటూరు ప్రార్థనసమాజపు

శతవర్షోత్సవములు

(స్వకీయవిలేఖరి)

గుంటూరు, ఫిబ్రవరి 18:- మా వట్టామునగల బ్రహ్మ సమాజము శతవర్షోత్సవముల వారి ఉధ్యమాలకు కళ్యాణ సాహస్యముగా రి యాజమాన్యమున సత్కరింపఁపఱచుకొని జరపుచున్నాడు. ప్రతిదినము ఉపాసరణ, ఉపవాసములు జరుగుచున్నవి. ఈ రోజు యడయమున బాబు బికిష్ చంద్రపాలుగారు దయచేసిరి. వారిని గలసికొనుటకు కలుపురు నేడునుకుజరిరి. సాయంకాల మొకబహిరంగపభ జరిగెను ప్రార్థనసమాజము వారు వారికొక వివరితప్రమాణ సమర్పించిరి. తరువరి ఒకగంట నేపు వారు గంభీరముగ మనస్కరించిరి. అంత వాత్సప్రార్థన సమాజము గారు శేషినగారవమునకు వారిని కొనియాడుచు తాము 1907 సంవత్సరములో నీ ప్రాంత్యములనుకల్పి చేసిగ నేనకగూర్చి ముచ్చటించిరి. ప్రధమమున వారిశేషమున బ్రహ్మసమాజ విషయమున నీ వచ్చిరనియు అప్పుటి శే గుంటూరు నగరము ప్రధానరయ్యల్య లైమవిద లేకబోయినను ప్రసిద్ధిగాంచియుండినని వారెందుడు, గుంటూరు నగరములో నీ వికాల భావములు గల ప్రజలశేతులు గలనియు, ఇచ్చటనే విధవావివాహాద్యములు పూర్తిరంభింపబడినదనియు, ఇచ్చటనే కలుపురు వారి కలములకుండి బహిష్కరింపబడినదియు చెలియును. 1907 లో శ్రీమట్టూరి కన్యరావుగారు తమకు ఈ ప్రాంత్యములకు దీసికొని వచ్చిరని చెప్పిరి. అప్పుడు శేషాద్రిశ్యాగారు సందేశమును చెప్పిరని సెలవిచ్చిరి. అది యిరుయింపు నూకనసందేశముల బొడకట్టుకుగారి సత్కమగనది యెప్పటి సందేశమే. వారు, గాజారామోహనారాయణగారి సందేశమునే చెప్పిరి. అదియే మహర్షి దేవేంద్రశాధరామగారు, శతవర్షాద్రనేనుగారు బంపిన సందేశము. అదియే స్వాతంత్ర్య సందేశము. దానినే శేష చిరుతనమునుండి నెమ్మింక చేపూరని విశ్వసించుచున్నాను. సాంఘిక నేతృత్వ విడనాడి రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమున నడి లేదు.

తరువాత వారు మునుకుండగా నెవరు? వారి సరమాధి యేయకుదానిని గూర్చి విత్తుముగ చెప్పిరి. నిత్యానిత్య విశేషమును గూర్చి ముచ్చటించి తన చిన్నతనమున యీ సాంఘిక నియమముల నల్లంఘించుటవలన తనకు గలిగిన కష్ట పరంపరల గూర్చియు, సోదాబాటకు, యెట్లె విషయము గూర్చి విశేషముగ చెప్పిరి. తరువాత బ్రహ్మసమాజాధ్యక్షుల గూర్చి ముచ్చటించిరి. ఆదిపూడి సోమశాధరావుగారు చివరకు క్లుప్తముగ శాంధ్రమున చెప్పిరి. సభ 7 గంటలకు పూర్తి యయ్యెను.

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్

ప్రచారకులకు అభిమానులకు విజ్ఞప్తి

మనజిల్లాలో మార్చి నెలముఖ్యంగా 8.00 మందికి తక్కువలేకుండా సభ్యులను చేర్చుటకు తీర్మానము అమలుపరచిన నియమకాలము సమాపించుచున్నది. కాబట్టి అన్నివట్ల యులతోను ప్రామాదులతోను ప్రచారములు అభిమానుల శ్రద్ధచేసి వెంటనే కాంగ్రెస్ సభ్యులను చేర్చుటకు శోచుచున్నాము. దరఖాస్తుపూరముల రసీదు బుక్కులు కావలసినవారు ఉత్తరము ప్రాసిన వెంటనే కంపుటకు సిద్ధముగా నున్నాము. మహాత్మా గాంధీగారు మన జిల్లాకు వచ్చేలోగా అందగన్న శ్రద్ధచేసి సభ్యులను చేర్చి జిల్లాలో నూతన ప్రబోధము కలగజేయని యెడల వారి మనస్సును నొప్పించినకారమయ్యెదము కాబట్టి మనవి చేయుచున్నాము.

మద్ది వెంకటరంగయ్య

కొల్లా కాశీవిశ్వనాథం

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘకార్యదక్షులు.

పగుళ్లకు తెలుసు

జిల్లా డిప్టీ 1-3 రు 0-6 0; వి. సి. తో 0-11-0
 లరికాట్లు, అలచేరులు, చర్మముకారకములను, కికా లింకల కలిగినవారకులయ, జిల్లపుట్టులయ సందశించును. ఈ తెలుసుకు రాచిన వగుళ్లు మాని జిల్ల పాయి మంచినకృత కాగలదు. వర్తకశాస్త్రయంతమునకు. స్వయంకరము. అప్పుకాంజనం దివోబాంబాయి లేక మదరాసు.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము

ప్రార్థనతరగతి పరిక్ష 1928-1929

1. ప్రార్థనతరగతి పరిక్ష 1929 సం. ఏప్రిల్ 7 లేది ఆదివారము నాడు బాలికలకు ప్రాంత్యముగా; బాలికలకు ప్రాంత్యముగా, శిశుకదూరముగాను జరుపబడును. స్థలము యెరులు ముందు తెలుడబడును.
  2. మదరాసులో గోవిందప్పనాయనివిధి (సాంధ్యము మాలున కేడుట) 20 సం. భవనమున ఆదివారములయందు ఉ. 11 గం. (ప్రార్థన తరగతులు సమావేశముయందును.
  3. కొన్ని పాటలు, వద్యములు, కీర్తనలు, ఉచితముగా నేర్పబడును. తెనుగు చెలిసినవారందఱు తత్త గాను శరవయ్యెను.
  4. ప్రవేశమును 4 అరాలు. పరిక్షలో గృతాథులగువారి కలదలకును బహుమతు లిచ్చబడును.
- పరీక్షయినయెదులు
1. శ్లోకములు (ఎ) ఉపనిషద్వాక్యములు శ్లోకములు (బి) మనము (బి) శ్లోకములు (సి) శ్లోకములు 1, 2, 3, తెనుగు లోపాల పాఠముగ.
  - 2 వద్యములు:—దేవుడు కృతికలోనుండి. 4, 5, 8, 9, 10 వద్యములు.
  3. కీర్తనలు:—(1) “వియభక్తపాఠ” (2) మేలుకొలుపు—పూపాశము, చరణములు 11 మొదలు 30 వలకు (3) “నిత్యవాజగదీశ” (4) మరిరాదుర యీ మానుమజన్మము (5) శిష్యముగశం.
- 19, రాఘవాచారి వీధి. } చేపూరు మునీశ్వరయ్య
 పెరంబూరు. } డి. ప్రా. సమాజపుకార్యదర్శి

మద్యుందిన మార్తాండద్వయము

మింటు వెలుగుట

ప్రజల సంపదలము

రోజు, ఫిబ్రవరి 18:- నిన్న మధ్యాహ్నము రోజు నగరమున పంచలము బయలుదేరెను. మధ్యాహ్నము రోజు నగరమున మింటు భాస్కరద్వయ ముదయించెను. రెండు దింబులను గలపుడు ప్రకాశమానము ఒక నిలవంపు వీర్చుడెను. ఈ రెండు దింబులు ఈ నిలవంపుతో తలక్రిందులుగ నున్న సులోచనములకు గన్పించెను. ఇటీవల పోపునకును ప్రభుత్వమునకు జరిగిన ఒడంబడికను ప్రకటించుటలో యన్యులు, ఇట్టి నూచనలు గన్పించెనని కొంద రనుచున్నాడు. ప్రకృతికాస్త్రు నేర్పు ప్రకృతి కాస్త్రుశిధాంతముల దైవపునున్నాడు.

మద్రాసు పోర్టు ట్రస్టు, మద్రాసు 20.2-29

సి. కె. నారాయణ ఆయ్యర్ ఆండ్

నన్స్ యిన్ సాల్వెంసీ విషయములో

వి. సి. నెం. 62/1929

19-2-1929 తేదిన హిజ్లాద్ పిన్ మిస్టర్ జస్టిస్ కుమారస్వామి శాస్త్రియార్ గారిచే జారీ చేయబడిన ఉత్తర్వు ప్రకారం వేరుశనగకాయలు 1929 ఫిబ్రవరి 21-వ తేది ఉదయం 8 గంటల లగా యతు డెలివరియిచ్చుటకు సిద్ధపరుపబడి యుండెను. నదరు ఉదహరించిన తేదిన నదరు గంట లగా యతు 48 గంటలలోగా సరుకును డెలివరి తీసుకొనని యెడల నదరు సరుకుమీద వార్ ఫేజ్ పన్ను వేయబడునని యిందుమూలముగా తెలియజేయడమైనది.

పోర్టు ట్రస్టువారిచే డెలివరి యివ్వబడిన వెంటనే, డెలివరి తీసుకొనువారు సరుకును డెలివరి పుచ్చుకొనుటకు సిద్ధముగా నుండవలెను. నదరు సరుకు పోర్టు ట్రస్టునుంచి ఖాలీచేయనియెడల, పోర్టు ట్రస్టు వారు డెలివరి తీసుకొనువారి పూచీమీద పోర్టు ట్రస్టులో బయలులొనున్న వేరే ఖాలీప్రదేశమునకు నదరు సరుకు తీసుకొని పోబడును. నదరు సరుకుకు డెలివరీదాల్లే బాధ్యత వహింపగలవారగుదురు.

(సం) జి. జి. అరమ్ స్ట్రాంగ్

చేర్మన్, మద్రాసు పోర్టు ట్రస్టు.

ముకుందలాలు సర్కారు

రాజద్రోహపు కేసు

ట్రాన్సుఫరు ఫిటింగను కొట్టివేయబడెను
రాజద్రోహపు కేసుకుండి ముకుందలాలు సర్కారు
గారిపై లేబడిన కేసు తిరుదివాడల్లి మేజిస్ట్రేటుకోర్టు నుండి
ట్రాన్సుఫరు చేయబడుటకు హైకోర్టులో దాఖలు చేయబడిన
దరఖాస్తుపైని హైకోర్టు జ్యాయమూర్తియగు జస్టిసు ఆడవల్లి
గారు తీర్పుచెప్పుచు దరఖాస్తుకు కొట్టివేయబడుటకు యాక్రంది
కారణమును తెలిపిరి:— నేరమునపై లేబడిన మరయొక కేసు అ
గు కుట్రకేసును నెడన్సుచిరారణకు బెట్టుటలో తిరుదివాడల్లి
మేజిస్ట్రేటు నేరముని రాజద్రోహపు కేసుకు సంబంధించిన యొ
క జ్యాయమును విచారించి యుండినంత మాత్రమున హైరాజద్రో
హపు కేసును తాను వక్షపాకబుదితో విచారించునను భయము
నేరముల కందవలసిన యవసరములేదు. నేరమున కట్టిధయ
ముండినచో తాను చాలకాలము క్రిందటనే యీ
దరఖాస్తును నావింపవలసి యుండెను. నేరముని భయము
నిరాధారముయియున్నది. కాబట్టి యీదరఖాస్తును కొట్టివేయ
చున్నాను.

గోస్వామిగారిపై కేసు

సిన్డావధుని కుమార్తెపై యనుమానము

భర్త 1½ లక్షలు నష్టపరిహారము గోరట

కలకత్తా, ఫిబ్ర, 19:— నాగేంద్రనాథుని ప్రకారం నా
గోస్వామిగారిపై మేజిస్ట్రేటు కలకత్తా హైకోర్టులో తనభా
గ్యయగ్రహారములగు పతన వివాహమునందు నేరముగోరుచు అర్జీ
దాఖలుచేసెను. అమె తలసీదఁగ గోస్వామిగారితో (జమీం
దారు భారతభాషనభ్యుక్తు) వ్యభిచరించెనని కారణము నూ
చించెను. త్రివర్తి గోమాలాగారు సిన్డావధుని కుమార్తె.
అర్జీ దాడు రెండవ చరిత్రావధునితో దూ 1½ లక్షల నష్టపరిహార
ము గోరెను. (అ. ప్ర.)

ప్రజారక్షణచట్టము తిరిగివచ్చుట

జిన్నాగారు డిల్లీవీడుట

దిల్లీ, ఫిబ్రవరి, 20:— ఎం. ఎ. జిన్నాగారి భార్య ప్రాజా
పాయస్థి యందున్నదని తెలిపాడు వార్తనచ్చుటచే 20 లేడి
ఉదయము బొంబాయి విడిచునన్నారు. నేడుదయము భారత
భాషనభ్యుక్తు గో. క్రిరాణగారు ప్రజారక్షణచట్టముపై నెల
క్షుక్షుమిటి సవరింపకు (అ. ప్ర.)

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు

కార్యనిర్వాహక సభ

1929 సం॥ రం మార్చి 4 వ తేదీన బెజవాడలో దుర్గా
విలాసమును మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు మహాత్ముని ఆంధ్రదేశ
శ సంచార కార్యక్రమమును ఏర్పాటు చేయుటకు సభ జరు
గును. కాన ప్రతిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములవారు వారిని ఆ
హ్వానించుటకు వారి జిల్లానుండి హక్కుమైన నలుగురు ప్రతినిధు
లను కంపగలంబులకు కోరుచున్నాను. ఆసమయముననే ఆంధ్ర
రాష్ట్ర కార్య నిర్వాహకసభసభాదా జరుగును.
20-2-29 } కా॥ నాగేశ్వరరావు, కార్యదర్శి.
మదరాసు. } ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలు

(జిల్లా) (ప్రకటన)

1929 మార్చి, ఏప్రిలు, పరీక్షలు యీ దిగువ వివరింప
బడిన ప్రకారము జరుగును:— మార్చి, 18, సోమవారం— ఇంట
ర్మీడియేటు 1-వ భాగము, ఓరియంటలు టైటిలు ప్రారంభ
పరీక్ష.

మార్చి, 20, బుధవారము - ఉభయ భాషా ప్రతినిధి ప్రా
రంభపరీక్ష (పార్టు (బి) ప్రావిడను లేక ఓర్డరు.)

మార్చి, 21, గురువారం - ఇంటర్మీడియేటు 2-వ భా
గము.

మార్చి, 22, శుక్రవారం— ఓరియంటలు టైటిలు ఆంధ్ర
పరీక్ష.

ఏప్రిలు, 8, బుధవారం— ఏ. ఏ. 1-వ భాగము.

ఏప్రిలు, 8, సోమవారం— ఏ. ఏ. 2-వ భాగము, బి.
విద్య.

బహుమానము రు. 500.

తంజివిలాసం "గుల్ బహార్" మద్రాసు

గుల్ బహార్ తలనూనె రిజిస్టర్డ్

అర్చులారా, గుల్ బహార్ తలనూనె నువ్వయోగిం
చిన వెంటనే, కల్లకు చలవజేయునా, మెదడునకు
కత్తిని గలిగించి పెంట్లుకలం పాడుగునాను, నలుపు
గాను పెడగునట్లునాను. పెంట్లు కలం చాలి
పోకుండునట్లుగా పెంట్లుక కుదుర్లను గట్టిపరచును.
నేలను చంపును, కంటివృద్ధిని అభివృద్ధిపరచును.
ఇందులో మంచినువాసన గలదు. ఉత్తయోగించిన
చారి మనస్సు కంజింపజేసి పుష్పములతో నింపి
యొన్నట్లునింపిండును. దీని నువాసన ఉత్తయోగించిన
దాడి వాసనతో జాలవరకు నుండును. ప్లాన మొన
ర్చిన పిమ్మటను కూడ యింకను సగము నువాసన
నిలిచియుండును. ఇండియాలో తయారగుచున్న
నువాసన తలనూనె లన్నిటికిని రాజునంటిది.

యోగ్యతా వ్రతములు

రిజిస్టర్డ్ కే.టి. పు.రాను 27-4-1928
గుల్ బహార్ తలనూనె నువ్వయోగింపు దని
ప్రాచయింతురు కోరికమీద నాన్నే హితుల నడిగిరిని.
అది నాణ్యమైనదనియెనాక రిపోర్టు చేయింపును.

డాక్టర్ సి. న. లెక్క

కాన్సిల్ మద్రాసు కార్పొరేషన్.
టాబ్ మెల్ హుస్సేన్ అత్తరు వ్యాపారి, ఎలిస్
కోడు మాటుకోడు ము.రాను, వారివద్దనుండి నేనొక
గుల్ బహార్ తలనూనె సీసా నొకటి కొంటిని. ఉత్త
యోగించి చూడగా మెదడునకు, చురుకమును గలి
గించి చూడగా నుండెను. చూపుటకుం దమ్ములను
యితర తలనూనెలకంటె అన్ని విధముల సర్వోత్కృష్ట
మైన దని తెలుపగలను. ఏ. బాసీల్,

ఎక్స్ సైజు డిపార్టుమెంటు 14-9-27.

టాబ్ మెల్ హుస్సేన్, అత్తరు వ్యాపారి ఎలిస్ కోడుమాటుకోడు మద్రాసు, వారివద్ద నొక గుల్ బహార్
తలనూనె సీసా నొకటిని కొంటిని. నేను యిదివరలో బహుదనంబు పొందగలిగినతల నునెట్టి టేకం పె
నెట్టెత్తమైనది. పెంట్లుకలం వాగుగా నభివృద్ధి పరచును. డి. డెరామ్, పాస్టాఫీసుల ఇన్స్ పెక్టురు మద్రాసు 15-11-1927.

గుల్ బహార్ తలనూనె 2 బోన్సుల సీసా 1 కి 0-14-0
డిబ్ 1 డబ్బు 2-8-0
డిబ్ 1 డబ్బు 9-0-0

టాబ్ మెల్ హుస్సేన్, అత్తరు వ్యాపారులు,
ఎలిస్ కోడు, మాటుకోడు, మద్రాసు.

సీతాఫలములు-వేరు సెనగలు

తినవలసిన వర్ధతి

సీతాఫలములను తినినచో జబ్బుచేయునని చాలమంది
భయపడుచుండుదురు. అది నిరాధారము. సీతాఫలములను భోజ
నము చేసినవెంటనే తినవలెను. తినిన వెంటనే పెద్దగాను
నిండానీళ్లు త్రాగవలెను. పండ్లు తినినపిమ్మట కనీసము యాడు
గంటలలోగా ముగిసిన తినుగూడదు. ఇతరవేళలతో సీతాఫల
ములను తినగోరినచో, భోజనము చేసిన వెంటనే తినినచో
యెట్టివాధయును కలగదు. అటులగానిచో భోజనానంతరము
మాడుగంటలలోగా సీతాఫలములను తినుగూడదు. సీతాఫలము
లను తినిన వెంటనే బాగుగా నీళ్లు త్రాగవలెను. సీతాఫలము
లను తినిన పిమ్మట మరల మాడుగంటలలోగా రైమియును
తినుగూడదు. మాకుటుంబమున మేము నలుగురము మాత్రమే
యూన్నాము. 104 వండ్లకు మేము నలుగురమును నాలుగు
రోజులలో తింటిమి. చేతి 26 వండ్లకు 4 రోజులలో తింటిమి
ఒకరోజుకు ఒకమనిషి 6 వండ్ల వయసు తింటిమి. మాకెట్టి
జబ్బును చేయలేదు. నేను బదాయుకోరకు యీసంగతి వ్రాయ
లేదు. మంచి ఆరోగ్యకరములను రుచికరములను నగు సీతాఫల
విషయమున చాలమంది కి గలదు రుచి
ప్రాయమును తొలగించుటకే వ్రాసితిని.

వేరు సెనగలు

నేను వేరు సెనగయలను బాణిలో వేసి నెప్పుచేసెదను.
తరువాత పైపాటును అనగా గుల్లనుమాత్రము తీసెదను నాని
లోవలయును యెర్రపొరను తీసివేయను. ఆయెర్రపొరతోనే
తిందును. వేరు సెనగ గింజలను తినవలెను బెల్ల నుతో కలిపియే
తిందును. చాగుగా నుపిరితినవలెను. విస్తారముగా తినుగూడదు.
తినిన వెంటనే నీళ్లు త్రాగగూడదని యొగరు వ్రాసిరి.
(పండ్లైదు)

ఆరోగ్యప్రకాశిక

సంపాదకులు—ది ఆనరబులు డాక్టరు యు.

రామా రావు డాక్టరు. యు. కృష్ణారావు
ఎం. బి. బి. ఎస్. గారు కిది తంబుసెట్టి ఏధి,

జార్జిటవును, మదరాసు

సర్వ జనులకును ఆరోగ్యోపయోగకరముగు నదియును
వికీర్తితి తక్కువ చందాలేలు కలదియును వేద్యశాస్త్రకోవిదు
లచే వ్రాయబడినది ఆమూల్యవ్యాసములతో కూడినదియును
అతిసులభ తెలిసి లేటెయెను మాటలలో వ్రాయబడునట్టిది
యును ఆరోగ్య పారికుద్ధ్య సంబంధములగు విషయములలో నిం
దినట్టిదియునగు నీ పదితొంభైమాసకత్రాశాలన సంపుటము
10 వ సంచిక 1929 ఫిబ్రవరినెంతో వెలువడినది. ముఖచిత్ర
మునదితీరము, బృందావన సమీపమున భగవత్స్మార్తనము,
ఇందు 181 వ పేజీ మొదలు 200 పేజీవరకును కలవు. బ్రహ్మ
చర్యము, సప్తర్షి, కెన్న, చెవులొపాటు, కళ్లకుంజె, ఆలిపు
ఆయిలు, క్రైతేలు, భుజింపట, గాయములు నిలపివలు, పీల్చ
దీనికము తమలపాకలను నమలట- తక్షణవ్యాధి- అను 18వ
యములను గూర్చిన వ్యాసము లిందు కలవు. ముఖచిత్రము
ప్రతిసారియును మార్చబడుచుండును. వ్యాసములకు సంబంధిం
చిన చిత్రములు మధ్య మధ్య ముద్రింపబడుచుండును. నాలుగం
దా 12 పంచికలను రు 1-8-0 మాత్రమే.

మాదీఫల రసాయనము

సర్వ వైద్యములకు సంజీవి వంటిది. గర్భిణీ
స్త్రీలకు చాల మంచిది. నోట నీరుగుట, వికా
రము, గుండెలలో మంట, తల తిరుగుట, ఇత్యాది
గుణములను బోగొటును. వెల బుడ్డి 1 కి 1-8-0.
6 ఆర్డరసాయనశాల,
కెన్ ను. 3708

ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి పి. పి. లు పంపుట సామ్యు వనూలు చేయుట మొదలగు సౌకర్యములు లేనందున దక్షిణ హైదరాబాదు 586 రెసిడెన్సీ బజారులో నుండు నామవల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ షోప్ వారిని మా ఏజంట్లుగా నేర్పరచినాము. అంగీకరింపని సౌకర్యములు లేనివారు మా ఏజంట్లకు వ్రాసి వ్రతీకలు వగైరాలు తెప్పించుకొనవచ్చును.

చందాలవివరము

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-8-0	కళహాద	24-0-0
" ఆరమాసములకు "	14-4-0	"	12-0-0
" మూడుమాసములకు "	7-7-0	"	6-4-0
" మాసమునకు "	2-9-0	"	2-2-0
ఆంధ్రపాఠశాల సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	4-12-0	"	4-0-0

క్రొత్త సంవత్సరాది సంచికలు

దినపత్రిక చందాదారులకు	1-0-0	చందాదారులు కానివారికి	2-0-0
పాఠశాలకు	1-4-0	పాఠశాలకు పంపిక 1-8	1-0-0

పందికల సంపుటకు రిపోజిటరీలు ప్రత్యేకము.

భారతి (సచిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రకటములు, విద్వాంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకథాది విషయములను చర్చించు వ్యాసములు, కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటితముగు చున్నది.

సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	7-2-0	కళహాద	6-0-0
అర్ధసంవత్సరచందా "	3-9-0	"	3-0-0
విడిపత్రిక "	0-12-0	"	0-10-0

భారతి పాఠక జాబుగు సంపుటములు (1924 సం. మొదలు 1927 సం. వఱకు) క్యాబిన్ లైండు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి. ఒక్కొక్క సంపుటము (రెండు భాగాలు) రూ. 6-0-0. బి. పి. చార్జీలు వగైరాలు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము" 7, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్ర ప్రతినిధి:— నామవల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

586, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

నెహ్రూనివేదిక ఆంధ్రానువాదము ఇప్పుడే వెలువడినది

ఇట్టి యుత్తమ రాజకీయ గ్రంథ మిదివరలో వెలువడియుండలేదు. రాజ్యాంగవిధాన మును తెలిసికొనకొరు ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివితీరవలెను.

శైలి సులభము

కొలది ప్రతులుమాత్రమే పుగిలియన్నవి.

వలయువారు వెల 1-0-0 మాత్రమే తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212, మద్రాసు, అని వ్రాయవలెను.

శతకముంజరి - భక్తిసంపుటము

వృషాధిప, నర్మేశ్వర, దేవకినందన, ఓంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తిశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు వది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునను పెక్కు మాతృకలతో సరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములును, ఆయా శతకకర్తల చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించు విపులమగు పీఠికయునుగలవు. ముచ్చటలు గూర్చునట్లు మేలి క్యాబిన్ లైండు చేసిన సంపుటము వెల రూ. 1 0 0 మాత్రమే.

శతకములు విడిగను దొరకును.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, తపాలుపెట్టె నెం 212 రు, చెన్నపురి

నిజాంరాష్ట్ర ప్రతినిధి:—

నామవల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

586, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

మైనూరు అగ్రికల్చరల్ డైరీఫారమ్ కంపెనీ, లిమిటెడ్ 4767

జంతుబాలము సప్తవర్షవరము నిర్మించు సంస్థ.

హెడ్ ఆఫీసు:— బెంగళూరు బనవన్ గుడి

యండియా యిందు రెటబు యాక్రింద కనుపరచినచోట్ల ఏ కెన్సిలు కలవు. రైతులుగాని తదితరులుగాని వివరములు గోడ వారు వ్రాసిన బడయగలరు.

ప్రశస్తి త్తరములకు తగు శ్రద్ధ వహించి వెంటనే పడు త్తరము లివ్వబడును. ఒకవారు పరిశీలించి చూడగోరెదము.

అనుబంధము (గంబాం)	సెల్లూరు	కొచ్చ (కామారు), రాణిపేట
మచిలీపట్నం (కృష్ణాజిల్లా)	కొట్టాయం (కృష్ణానూరు)	తంజావూరు
కొల్హాట్ (అస్సాం)	కలకత్తా	మర్కెరా (కూర్గ), విరుధానగర్
	సంజ్యాల (కర్నూలుజిల్లా)	విజయనగరం

పూర్వార్థకర్తలుగూడ కనిపెట్టుటకు శక్తివంతులైనవారు కావలెను. పీఠికగాని కొనుగోగాని యివ్వబడును.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.
MADRAS & BOMBAY.

అమృతాంజనం డిపో వారి

సుప్రసిద్ధా వధముల జాబితా

	రు.ఆ
1. జీర్ణసాయనము మాత్రము అజీర్ణమునకు	1-4
2. వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి	1-0
3. జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-8	0-16
4. అమృతాంజనము సీసా 1-8	0-10
5. మూలకంకకు తైలము డబ్బి 1-8	0-10
6. తామరతైలము, తామర, తీటకు	0-8
7. కలరా మాత్రము, వాంతిభేదులకు	0-0
8. లేలముందు, లేలకాటుకు సీసా 1-8	0-8
9. దంతశూలహరి, పండ్లపోటుకు	0-2
10. కర్ణశూలహరి, చెవిపోటుకు	0-6
11. గజ్జిక తైలము, గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-8	0-4
12. పగుళ్లకు తైలము, శిశువగుళ్లకు	0-6
13. కేలకు మందు సీసా 1-8	0-4
14. చందన అత్తరు 1 బెన్ను	2-8
15. కుష్టుకు తైలము, డబ్బి 1-8	0-0
16. దంతచూర్ణము, పండ్లతోముటుకు	0-2
17. సుఖభోగిమాత్రము	1-0
18. సుఖభోగి తైలము, పుండ్లకు	1-0
19. రోమహరి, వెండ్రుకలు ఊడుటకు	0-8
20. మోహిని తైలము, వెండ్రుకలు పెయగుటకు	0-12
21. చుండుకు నూనె సీసా 1-8	0-6
22. గ్రహణిమాత్రము డబ్బి 1-8	0-8
23. జాలారి మాత్రము, మలబద్ధమునకు	0-8
24. కుసుమారిమాత్రము, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
25. కెగకు వ్రావకము సీసా 1-8	1-0
26. కఫహరి, శిశుకట్టు దగ్గులకు	1-0
27. కఫహరిచూర్ణము, దగ్గు ఉబ్బనములకు డబ్బి 1-8	0-8
28. కుండరి తైలము, ముఖకాంటికి డబ్బి 1-8	0-8
29. శిరోవేదన మాత్రము, తలనొప్పులకు	0-12
30. నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
31. ఉబ్బనమునకు మందు	2-0
32. కుంకమపువ్వు రు 1-8	8-0
33. కచ్చకర్పూరం రు 1-8	8-0
34. కస్తూరి	8-8
35. జాన్న రు 1-8	8-0

అమృతాంజనం డిపో

బొంబాయి — మదరాసు

ప్రకటన (2048)

కోగులు క్షయముగ పట్టుగాని, జాబులవ్యాధిగాని రోగములను తలెత్తుట చేసినచో రోగవ్యధానము తుమ్ముకొనలసిన మందు, తద్దయ్య, వగైరాలు వివరముగ ప్రకటనముగ వ్రాసి, తంజావూరు, (నెం 7) కార్తీక చంద్ర శుక్లకూర్తి కాత్తి, బెజవాడ.